

Muntanya

www.cec.cat

ANY 135 • JUNY 2011

895

EXCURSIONISME

Petits muntanyencs

COMPETICIÓ

Els inicis de les curses de muntanya

ITINERARIS URBANS

Les columnes del Paradís

VIATGES

Lassen Volcanic National Park (Califòrnia)

**53è RALLI INTERNACIONAL
D'ESQUÍ DE MUNTANYA DEL CEC**

00895 5 €

COMPANYIA DE GUIES

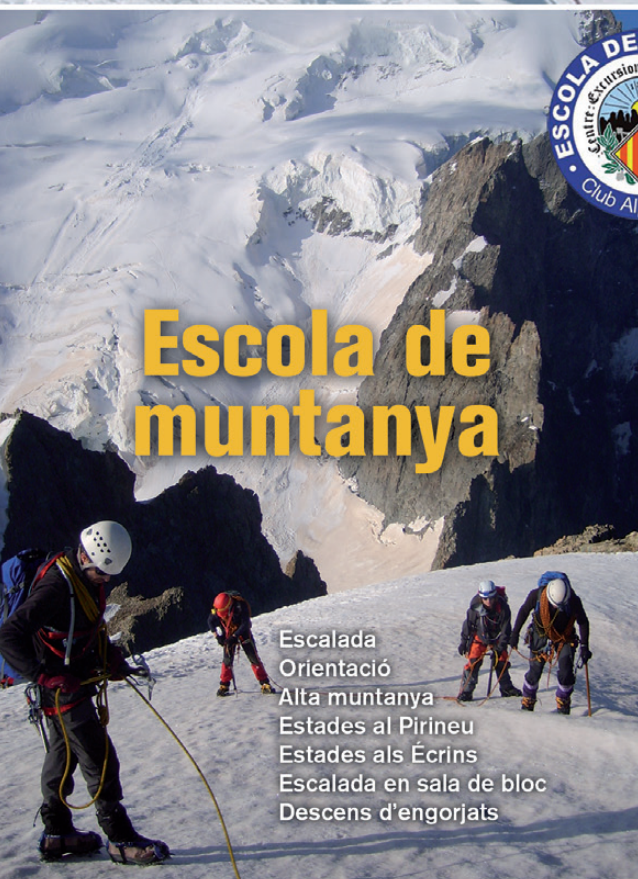
deixa't guiar...nosaltres et portem

DEL 7 AL 10 DE JULIOL:
QUATREMILS FÀCILS
BREITHORN, ALLALINHORN...

16 DE JULIOL:
ESCALADA AL PEDRAFORCA

**Per assolir els teus reptes. per seguretat,
per aprendre, per comoditat.**

Escola de muntanya

- Escalada
- Orientació
- Alta muntanya
- Estades al Pirineu
- Estades als Écrins
- Escalada en sala de bloc
- Descens d'engorjats

Servei de Tecnificació

Programes de millora tècnica i d'entrenament sota la tutela d'un bon equip de tècnics esportius professionals. ¡Tecnifica't amb nosaltres!

CEC

Més de 100 anys d'experiència
Assegurança inclosa en totes les activitats
FES-TE'N SOCI

www.cec.cat
escola@cec.cat

tel. 933 152 311
guies@cec.cat

Redacció i administració

Centre Excursionista de Catalunya
Paradís, 10 i 12
08002 Barcelona
Tel.: 933 152 311
Fax: 933 151 408
revista.muntanya@cec.cat
www.cec.cat

Subscripcions

Tel.: 933 152 311
Subscripció anual: 26 €
(sis números)

Publicitat

Tel.: 696 206 159
revista.muntanya@cec.cat

Dipòsit legal

B-545-1958

ISSN

0212-2111

Director

Ferran Alexandri
ferran@alexandri.cat

Edició i

assessorament lingüístic

Estudi Ferran Alexandri
www.alexandri.cat

Secretari de redacció

Ernest Godó

Consell de redacció

Ton Barnils
Jordi Bernat
Joan Campaña
David Mengual
Enric Nosàs
Roger Rovira
Josep M. Sala
Carol Torres

Disseny i maquetació

Estudi Toni Inglès
www.toni-ingles.com

Cartografia

Albert Martínez

Impressió

IGOL, S.A.
www.igol.es

Publicació d'articles

Per publicar articles a la revista *Muntanya*, descarregueu-vos les normes de presentació d'originals a www.cec.cat (Publicacions, Revista Muntanya).

La revista *Muntanya* respecta les opinions expressades a través dels articles dels seus col·laboradors, però no les comparteix necessàriament, fent propis només els continguts de l'editorial.

El Centre Excursionista de Catalunya, a l'efecte previst en l'article 32.1, paràgraf segon del TRLPI vigent, s'oposa expressament a què qualsevol de les pàgines de la revista *Muntanya*, o una part d'aquestes pàgines, siguin utilitzades per a la realització de revistes de premsa.

Qualsevol acte d'explotació (reproducció, distribució, comunicació pública, posada a disposició, etc.) de la totalitat o d'una part de les pàgines de la revista *Muntanya*, requerirà l'autorització oportuna, que serà concedida per CEDRO (www.cedro.org).

La revista *Muntanya* és membre de:

Associació de Publicacions Periòdiques en Català

Muntanya

895

ANY 135 • JUNY 2011

CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA
Club Alpi Català

8 Conangles, una cursa d'alt nivell

Roger Rovira

Després de la 53a edició del Ralli Internacional d'Esquí de Muntanya del CEC, celebrada l'abril passat a la vall de Conangles, aquest reportatge mostra el punt de vista de l'organització.

20 Corrent per la muntanya

Joan M. Vives i Teixidó

A les pàgines de l'antic *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya* hi podem llegir que les curses de muntanya són una activitat gairebé centenària, en què el CEC també ha estat pioner en aquesta matèria.

28 Les columnes del Paradís

Pep Fluvià

Aquest article recrea un itinerari urbà que ens transporta a l'imaginari de les llegendes i de la tradició literària, en clau paisatgística i, pràcticament, sense sortir del CEC.

36 Petits muntanyencs

Maria Gratacós i Monllor

La iniciació a l'excursionisme i el coneixement de la muntanya per part dels infants és una activitat possible i recomanable de dur a terme.

42 Lassen Volcanic

Enric Ventura i Lecha

Una passejada pel parc nacional Lassen Volcanic a Califòrnia ens duu a la realització de tres excursions per aquest peculiar indret, ubicat en una muntanya volcànica en actiu.

SECCIONS 4 Editorial 5 La motxilla de muntanya

50 Publicacions **52** Crònica alpina **54** Vies d'escalada **58** L'excursió del mes
60 Noticiari **64** L'entrevista **66** Els arxius del CEC

El Segon Congrés Excursionista Català

Ara fa cent anys de la celebració del Primer Congrés Excursionista Català. Res més adient de fer al començament d'un nou segle. Cal dir que aquest primer congrés fou un encert, sobretot vistos els resultats que l'excursionisme ha donat a la nostra societat en un segle amb força convulsions, amb tota mena de moviments i conflictes devastadors.

Són moltes les coses que devem a l'excursionisme, malgrat la seva aparença per alguns ingènua i romàntica. Cal dir sense embuts que l'excursionisme ha significat el naixement dels esports de muntanya, entre aquests l'esquí, i que ha estat un baluard de defensa de la llengua, del patrimoni cultural dels nostre país i, sense dubte, és el moviment que més ha fet per apropar la societat a la natura.

Ara, en el començament d'un nou segle, però, a causa de les veus crítiques que veuen en l'excursionisme un fet del passat que no té res de nou per oferir, perquè altres moviments socials han pres el seu relleu, és per tot això i per les dificultats que estan passant les entitats excursionistes, que em sembla molt adient el fet de realitzar un nou congrés excursionista.

El meu parer és que en el Segon Congrés Excursionista Català s'hauria de fer una profunda reflexió sobre tres eixos essencials: la societat i l'evolució dels seus valors en el consumisme, el sedentarisme i l'esport com espectacle; la joventut, cada cop més lluny de les associacions de tota mena i, per últim, sobre la complexitat burocràtica i superregulada de la nostra activitat esportiva.

Per la nostra banda, hi posarem tot l'esforç, perquè aquest nou congrés sigui tan fructífer com el primer.

Josep M. Puente

President del Centre Excursionista de Catalunya

AFCEC 14483

**Cèsar August
Torres i Ferrer
fou el president
del I Congrés
Excursionista,
celebrat a la
Diputació de
Lleida del 24 al
26 de juny de
1911.**

Esport, natura i ficció

Els ral·lis d'esquí de muntanya del CEC s'han convertit en la cursa més representativa de l'entitat i la de més alt nivell, que enguany ha arribat a la 53a edició, celebrada el passat mes d'abril a la vall de Conangles. Aquesta passió per les curses de muntanya ja ve de lluny; fins i tot podríem dir que fou amb el CEC quan s'inciaren. El CEC ha estat, certament, pioner també en les curses de muntanya. Per això en aquesta edició de juny mostrem l'origen de la competició esportiva a la muntanya amb un repàs a la seva història; però també amb un exhaustiu reportatge gràfic sobre l'organització i desenvolupament, des del punt de vista intern, del darrer ral·li internacional d'esquí de muntanya del CEC.

Un dels vessants menys vistos en les revistes d'excursionisme és la publicació d'articles adreçats als més petits. Sortir a la muntanya amb nens, a més de divertit, és formatiu i exemplar per bastir un estil de vida i una manera bona d'avesar els infants al coneixement de la natura i el paisatge.

De vegades és possible seguir itineraris urbans per conèixer millor la muntanya. Sobretot quan la literatura i les llegendes ens duen a a paradisos artificials. Una de les interpretacions més admirades és aquella que situa l'hort de paradís al mont Tàber de Barcelona, sota la influència d'Hercules i amb els elements de les columnes romanes del temple d'August. Sense sortir gairebé del Centre Excursionista de Catalunya podem fer també una excursió.

Finalitzarem aquest recorregut per l'esport, la natura i les lletres amb un esclat de paisatge: tres excursions al parc nacional Lassen Volcanic, a Califòrnia, a l'Amèrica del Nord.

Alexandri

Director de Muntanya

La columna

Per Pere Oller

La formació, eix fonamental de la seguretat a la muntanya

M'estreno amb il·lusió en aquesta secció de la nova etapa de la revista *Muntanya*, i ho faig amb un tema que em toca de prop, potser recurrent, però que penso que cal recordar: la formació. Tal com evoluciona la nostra societat, en què cada vegada estem més emparats per les institucions que vetllen (o controlen) la nostra seguretat, que ens diuen quan podem sortir i quan no podem sortir, que ens informen dels perills que ens podem trobar, que ens omplen la muntanya de rètols i ens treuen de qualsevol embolic a qualsevol lloc i a qualsevol moment, es pot arribar a la conjuntura que no cal que ens esforcem gaire perquè ja ho tenim tot fet.

La realitat és que en segueixen passant coses de tots colors, i el nombre de rescats no disminueix. Si bé és cert que el nombre de persones que surten a la muntanya ha augmentat exponencialment en les darreres dècades i, per tant, és lògic que augmentin els accidents, el meu parer és que la major quantitat d'informació i facilitats pot actuar com a arma de doble tall. Per bé que es fa en pro de la seguretat, pot tenir un efecte d'acomodament i, a la vegada, facilitar l'accés a la muntanya a gent amb menys formació que s'atreveixen a aventurar-se en un món que creuen conèixer, però potser no suficientment.

En tot aquest entramat també hi juguen un paper important les modes, i tot allò que exalten els mitjans de comunicació, que sovint mostren la part atractiva o espectacular d'aquestes activitats, fet que crea addictes superficials, amb un desconeixement important de les bases fonamentals. Tot plegat fa que la probabilitat que hi hagi incidents sigui més elevada.

La informació que tenim a l'abast i les noves tecnologies poden ser molt útils per a la nostra afició, però no deixen de ser una part del conjunt de coneixements que ens fa falta. La solució passa per no abaixar la guàrdia, implementar i insistir en la formació. Els clubs han jugat sempre un paper fonamental en aquest aspecte. Des dels seus inicis, una part fonamental de les seves activitats ha estat la formació i, a la pràctica, es veu com la gent que hi pertany va més formada a la muntanya, enfront d'altres col·lectius, com els dels boletaires o dels esquiadors fora pista.

La formació és l'eix fonamental de la seguretat a la muntanya. Informar-se és important, però un cop som sobre el terreny hem de tenir una base de coneixement suficient com per poder moure'ns amb seguretat en aquest entorn. No podem tampoc deslligar la formació de l'experiència: associar allò que hem après a la teoria, amb la pràctica de l'activitat que ens agrada. Tot plegat ens ha de permetre ser més crítics, no dependre exclusivament del que ens diuen, sinó saber-ho processar i utilitzar-ho en la mesura adequada, estar preparats per qualsevol contingència, ser autosuficients... en definitiva, ser més lliures com a muntanyencs.

EMCEC

FOTO DE PORTADA

Arribant al tuc de Conangles.
53è Ral·li Internacional d'Esquí de Muntanya del CEC.

Fotògraf: Roger Rovira.

MUNTANYA a la xarxa

Entre al lloc web del Centre Excursionista de Catalunya i navegueu pel racó del soci, on trobareu blocs, tauler d'anuncis, compra i venda de material, la revista *Muntanya* i el Butlletí per als socis.

www.cec.cat

Enllaç directe al racó del soci **racó.cec.cat**

TEMPS DE FOTOGRAFIES

Estiuejant a Santa Fe

Per Joan F. Molina

El Montseny sempre ha estat un dels punts emblemàtics del nostre excursionisme. La seva proximitat a l'àrea barcelonina i la possibilitat d'accedir-hi en transport públic el van convertir en un dels primers centres d'activitat del Centre Excursionista de Catalunya. No és casual que el nostre consoci Jacint Vergaguer parlés de «els pits de Catalunya: Montseny i Montserrat»; admetent un cert centralisme barceloní, reflecteix, si més no, la nostra realitat al tombant del segle XIX.

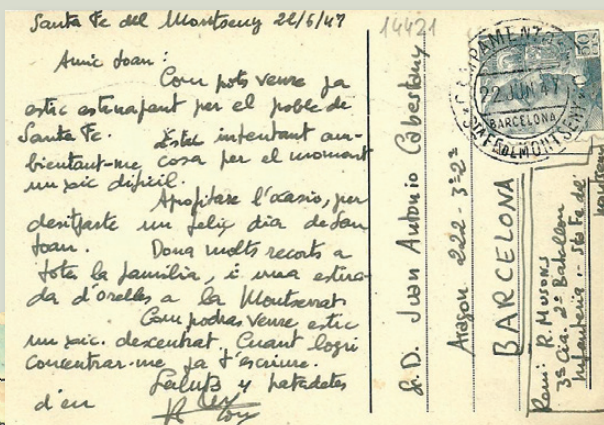
Res sembla més lluny de la idil·líca i totèmica muntanya que la milícia, i paradoxalment ho tenim relativament a prop. Efectivament, cap als anys 1942-1943 l'exèrcit espanyol va establir a la vall de Santa Fe un campament de les milícies universitàries. Per sort, les pretensions econòmiques del propietari que els llogava el terreny, no van deixar que aquesta activitat, tan potencialment danyosa per al massís, durés fins més enllà del 1947, i es va decidir construir el campament de «Los Castillejos» en terres tarragonines, que ha arribat pràcticament als nostres dies, amb la conseqüent degradació de l'entorn.

D'aquest passat militar del Montseny no sembla que en resti res sobre el terreny. Ens queda, però, el testimoni gràfic de les postals i cartes que els estudiants universitaris (catalans

en bona part) que feien la instrucció als estius per esdevenir «oficiales de complemento», enviaven als seus familiars i amics, i que duïen un mata-segells (aplicat a la estafeta del campament) amb la llegenda: «Campamento M.U. Sta. Fe de Montseny Barcelona». Així com la postal que il·lustra aquest article, enviada el juny del 1947 per R. Musons al seu amic Joan Antoni Cabestany, felicitant-lo pel seu sant i aprofitant per enviar records a la seva germana Montserrat...

No deixa de ser curiós el fet que la postal estigui escrita en un català força bó (segurament eren els darrers fruits de l'ensenyament de l'època republicana) en plena postguerra, en un ambient de forta censura, i més tractant-se d'una caserna. Segurament, el noi ho va fer amb tota la naturalitat i, tractant-se d'una postal estrictament personal, el censor (que potser era un company del mateix remitent) no hi va posar pegues.

Un cop més, l'estudi de la història del correu se'ns revela com una font molt valuosa per conèixer el nostre passat recent.

JOSEP MARIA RUSSELL IMIR

MUNTANYA. ÍNDEXS 2010

Entreu al lloc web del Centre Excursionista de Catalunya i descarregueu-vos en format pdf el índex de la revista *Muntanya* corresponents al 2010. Cliqueu al bàner de Publicacions i entrareu a la pàgina de les revistes *Muntanya*, *Espeleòleg* i el *Butlletí per al socis*. A la pàgina de *Muntanya* hi trobareu pdf de descàrrega dels números del 2010, pdf d'articles destacats del 2011, normes de presentació d'originals, concursos de la revista, etc.

NOVETATS MATERIAL

El millor en il·luminació i seguretat **Casc d'espeleologia TRIOS (Petzl)**

Per a la pràctica de l'espeleologia, amb una il·luminació ultrapotent. El nou casc TRIOS de Petzl té quatre modes d'il·luminació regulats i una bateria ACCU 2 ULTRA. Es tracta d'un casc dissenyat per a espeleòlegs que demanen una solució «dos per u», és a dir, casc i il·luminació frontal, a més d'una construcció ferma i resistent a les inclemències del temps. Disposa d'una carcassa ABS i un encoixinat intern de poliestirè. La il·luminació està garantida per un far frontal ULTRA WIDE. Aquesta llanterna proporciona una il·luminació regulada ultrapotent de 300 lúmens i un feix lluminós homogeni de 180°, gràcies a la seva lent gran angular. També té un mode d'il·luminació de supervivència quan la bateria de ió liti està gairebé descarregada. La bateria es pot substituir o desplaçar-se fàcilment gràcies a l'allargador ULTRA (opcional). Se suministra amb les cintes elàstiques per utilitzar la frontal directament sobre el cap.

www.petzl.com

MASTER OF FASTER

Sabatilla multiesportiva Columbia, potent i eficaç per aventurar-se a les grans activitats outdoor

Aquesta sabatilla resulta àgil i eficaç per a les curses, però també és una sabata lleugera per a la muntanya, resistent als impactes i tracció multidireccional. L'empenya en malla tancada amb tecnologia de costures soldades aporta força a la confecció estilitzada de perfil baix, mentre que la membrana impermeable i transpirable Omni-Tech s'encarrega d'impedir l'entrada als elements per mantenir el peu sec i còmode. El taló Techlite ofereix un amortiment i ajustament realment innovadors i la sola Omni-Grip s'agafa a tot tipus de superfícies perquè et puguis mantenir sempre ferm i estable.

www.columbia.com

Una jaqueta d'Eider imprescindible per a l'estiu LISKAMM JKT M, més protecció i confort

El nou *softshell* d'Eider és una de les jaquetes més versàtils i destacades de muntanya. És molt lleugera i resistent, que ofereix més llibertat de moviments i confort amb el sistema Ergonomic Motion, ideal per a totes les activitats esportives de l'estiu. La jaqueta ofereix també la màxima impermeabilitat, extrema protecció contra el vent i una transpirabilitat perfecta. Les costures planes, termosegellades (tecnologia Vivid Edge), garanteixen una adaptabilitat òptima. L'obertura frontal presenta una cremallera estanca i butxaques tancades amb cremalleres, cosa que garanteix una gran protecció en condicions climatològiques adverses. A més a més incorpora una butxaca pectoral impermeable i un sistema eficaç de ventilació a sota dels braços, punys ajustables amb velcro.

www.eiderworld.com

La bota de Vasque més versàtil i hidròfuga

Vasque Opportunist UD

La nova Vasque Opportunist UD incorpora l'última tecnologia Ultradry (UD), un sistema de construcció que utilitza materials que repel·leixen l'aigua i faciliten la transpiració per a un òptim confort. Tot això combinat amb materials naturals com la pell Suede de 1,6 Waterprof. És una bota versàtil, molt còmoda, per anar a la muntanya el cap de setmana, fer petits trekkings o rutes de senderisme. Una altra de les novetats de l'Opportunist UD és que té tres tipus d'ample de peu, cosa que es tradueix en una major comoditat. També incorpora un nou concepte per a persones amb l'arc plantar pronunciat. El taló s'encaixa a la part del darrere per estabilitzar-lo a cada pas i el peu descansa a la part de l'arc plantar, cosa que allibera la pressió a l'empenya i permet moviments més àgils.

www.vasque.com

Conangles, una cursa d'alt nivell

53è Raïli
Internacional
d'Esquí de Muntanya
del CEC

Text i fotos **Roger Rovira**

L'equip que liderava la cursa, al pas del tuc de Conangles, acabaria imposant-se en la classificació.

Com s'organitza la cursa més emblemàtica del CEC

Observada des del port de Rius la foscor de la vall de Conangles s'allarga fins a l'Hospital de Vielha. Com si fossin formigues brillants, en el seu interior, les llums de les frontals lentament s'enfilen muntanya amunt. Quan la claror de l'alba anuncia que el sol és a punt de despuntar per sobre de l'horitzó retallat de muntanyes, un petit exèrcit de 45 persones ja fa estona que es belluguen. Es tracta de les persones que col·laboren en l'organització del 53è Ral·li Internacional d'Esquí de Muntanya del CEC. Cadascú haurà d'estar al seu lloc quan a les 7 del matí es doni la sortida als primers corredors, amb una funció específica, pensada, determinada i explicada prèviament per part del nucli dur de l'organització de la cursa.

Carregats amb esquís i banderoles, els membres de l'organització senyalitzen el primer tram de 500 m de desnivell, sense neu a causa de les altes temperatures.

Per poder arribar fins a aquest punt ha calgut una important feina prèvia de diversos mesos. L'organització del ral·li comença uns sis mesos abans, en reunions mensuals de l'equip organitzador. Es parla de la difusió, cartes oficials i permisos, obsequis per als corredors, itinerari previst, trofeus, controls, material necessari, web... A mesura que van passant els mesos i s'apropa el dia de la competició, es fa un repàs de tot: emissores, seguretat, senyalització, equip de so, avituallaments, etc. Cada detall de la competició està pensat, preparat i organitzat perquè un cop allà res no pugui fallar. Hi ha moltes raons que han fet que aquest ral·li sigui un dels més concorreguts del Pirineu, gràcies a un exigent recorregut, un entorn immillorable i una organització impecable, de la mà de gent amb molta experiència, que es desvia en fer

que el corredor s'hi trobi de gust, per gaudir de la cursa al màxim.

Primer cal dissenyar correctament l'itinerari segons les condicions nivològiques i meteorològiques presents, i traslladar el que s'hagi pogut pensar damunt del mapa a la realitat canviant del que es troba sobre el terreny. L'itinerari definitiu ha de resultar coherent i lògic, pensant en la seguretat i el gaudi dels corredors, de manera que es prioritzi la qualitat del recorregut per damunt de la distància.

Cal tenir en compte que amb la intenció d'acollir a tothom, s'ha continuat amb el format tradicional d'oferir tres itineraris perquè tothom pugui escollir el que més s'adapti al seu nivell.

Aquesta edició ha estat marcada per la forta calor i la poca abundància de neu, fet que ha representat un esforç extra a l'organització per adaptar i desplaçar-se pel recorregut, i ha obligat els corredors a fer els primers 500 m de desnivell de la cursa amb els esquís a l'esquena. La

*Controlant el pas del corredors
des del tuc de Conangles.*

calor ha estat tant intensa que l'organització ha vist com la cota de neu anava pujant dia a dia i algunes traces i senyalitzacions desapareixien o s'havien de modificar d'un dia per l'altre. De nit, al refugi, es revisen totes les dades noves i es decideix el com, el què, l'on i el qui, per tal que el dia de la cursa tot estigui a punt i tothom sàpiga què és el que ha de fer.

A continuació ve la feina vital dels traçadors. L'experiència serà clau per aconseguir una traça regular i coherent i correctament marcada, que permeti posteriorment als corredors orientar-se i progressar al més fàcilment possible, siguin quines siguin les condicions meteorològiques i la visibilitat. Carregats amb uns bons feixos de banderoles, les hauran d'anar col·locant per tot el recorregut: les vermelles per a les baixades i les verdes per a les pujades. També caldrà determinar on s'ubicaran els controls de pas, els con-

trols de col·locació de grampons o esquís o els controls de posar-se o treure's les pells.

El traçat de les canals més inclinades que els corredors hauran de fer sense els esquís, s'hauran de fer pas a pas en una neu força dura, repetint la petjada tantes vegades com sigui necessari fins a aconseguir una traça prou profunda perquè els corredors puguin passar-hi sense perill de relliscar. També caldrà purgar les possibles allaus que amenacen la seguretat de la cursa i caldrà col·locar cordes fixes en els punts excessivament verticals, com el descens cap al sud-est del Tuc de Conangles.

TOT A PUNT PER A LA COMPETICIÓ

Mentrestant, el grup de suport carrega a Barcelona tot el material necessari que ha calgut aplegar durant les setmanes anteriors. Arribats amb tot el material aquest grup s'encarregarà de rebre els corredors i formalitzar les inscripcions a la sala polivalent de Viella, on l'Antoni Massagué prepararà el *briefing* per als corredors, on explicarà les modificacions del recorregut i tot el que necessiten saber, amb l'ajut de mapes i fotografies projectades a la pantalla. El dia de la cursa, aquest equip s'encarregarà de muntar la sortida i l'arribada i també de l'avituellament i l'envelat que el protegeix, el cronometratge, el control d'ARVA, etc.

El dissabte un grup nombrós de col·laboradors planta el campament per sobre el port de Rius, on passaran la nit prèvia a la cursa. Ells seran els encarregats d'arribar als punts de control més remots, mentre que un altre grup sortirà des de baix dues hores abans de l'inici de la prova direcció a la resta de punts de control.

La matinada del diumenge de la cursa i mentre la boira fa acte de presència, als 15 punts de control distribuïts per tot el recorregut, la gent de l'organització espera amb tanta impaciència l'esperada calidesa de la llum solar com l'arribada dels primers corredors. Per la ràdio s'escolta com el grup capdavanter de corredors de l'itinerari 1.000, la majoria participants

Controlant el temps d'arribada dels corredors.

La forta inclinació de la canal del tuc de Conangles obliga els participants a posar-se el esquís a l'esquena i a calçar-se el grampons.

dels Petits Pirineus, ja han passat pel control 2, on els desvien cap al control 11, lloc on en aquell moment s'està acabant d'enllestir a cop de pala una plataforma de neu perquè els participants puguin canviar-se els esquís pels grampons i afrontar la pala que els conduirà al Tuc de Conangles. Mentrestant, immersos en la boira, els controls del Tuc de Sarrahèra ja han rebut els primers corredors dels itineraris 3.000 i 2.000 m, que en aquell punt clau caldrà desviar cap a itineraris diferents. Els uns enfronten la baixada cap a l'estany Redon i els altres fan mitja volta cap a l'estany de Rius. La ràdio va anunciant, lentament, el pas dels corredors pels punts de control més allunyats. De cop i volta algú celebra la visió d'un paisatge formidable quan l'obertura de la boira els distreu per un moment del lent degoteig de corredors. En el mateix moment que tot això succeix, i molts metres per sota, allí on l'obaga de Conangles marca la cota de neu a la cara nord, una part de l'equip de suport munta l'arribada mentre l'altra part, que ja ha muntat i desmuntat la sortida, prepara l'avituellament dels corredors. Els membres del control 12, situats al Tuc de Conangles, animen els corredors que arriben exhausts després de l'enèsima ascensió. Allí dalt han pogut gaudir d'una visió for-

L'organització enllesteix els darrers detalls del ral-li al despatx improvisat del refugi de Conangles.

ELS ITINERARIS

■ Itinerari 1.000:

Copa Petits Pirineus i Popular (1.200 m de desnivell). Refugi de Conangles – Tuc de Conangles – refugi de Conangles.

■ Itinerari 2.000:

Copa Catalana (2.000 m de desnivell). Refugi de Conangles – Tuc de Sarrahèra – Tuc de Conangles – refugi de Conangles.

■ Itinerari 3.000:

Copa Catalana (2.650 m de desnivell). Refugi de Conangles – Tuc de Sarrahèra – Tuc de Ròrt – Tuc de Conangles – refugi de Conangles.

Sincronització a l'hora de treure's les pells, al control 13, just abans d'afrontar un curt descens.

Les caigudes, durant el descens, són la part fatídica d'aquesta alta competició.

Al control 11, el fet de preparar una plataforma de neu pel canvi d'esquís i grampons dels corredors ajuda a fer passar el fred de la matinada.

midable durant tot el matí suspesos en tot moment per damunt del mar de núvols que s'estén als seus peus i cap al sector nord. Cada peça, col·locada al seu lloc, va realitzant la seva funció. Com un complex i enorme engranatge, format de moltes parts, la cursa va rodant de forma natural amb una inèrcia imparable. Les 11:30 h representa l'hora de tall en el control 2. Els corredors que no hagin passat abans d'aquesta hora seran desviats directament cap a l'arribada sense opció de seguir el recorregut. Però amb la finalització de la competició no acaba la feina dels controls. Amb el pas del darrer corredor comença la feina de recollir i desmarcar el tram de recorregut corresponent. Milers de banderoles que s'ha anat col·locant els dies anteriors hauran de ser retirades i tornar a deixar la muntanya tal i com estava abans de l'arribada de la maquinària de la cursa. I és que per damunt de tot, el respecte i l'estimació per l'alta muntanya és la raó de ser de qualsevol activitat que s'hi realitzi.

AMB PYRINEO, LA GRAN
TRAVERSA DELS PIRINEUS, VINE A
DESCOBRIR O REDESCOBRIR ELS
PIRINEUS DEL 25 DE JUNY AL 9
DE JULIOL

Sortint de l'Atlàntic i de la Mediterrània, passant per Espanya al sud i per França al nord, es visiten els llocs pirinencs més bonics, quatre recorreguts i una sèrie de seixanta passejades inèdites que van a convergir al cor dels Pirineus, a la vall d'Azun. Més que una marxa als Pirineus, aquest esdeveniment, organitzat per la Comunitat de Treball dels Pirineus (CTP) en el marc "2011, Any dels Pirineus", permetrà als participants DESCOBRIR O REDESCOBRIR TOTES LES FACETES DELS PIRINEUS: LES RIQUESSES NATURALS, PATRIMONIALS, CULTURALS, HISTÒRIQUES, GASTRONÒMIQUES, ETC.

Es dona la benvinguda als particulars, als grups d'amics, les associacions i a d'altres participants de la muntanya (han estat previstes fórmules especials que ofereixen la totalitat de la passejada, de 15 dies, una setmana o diversos dies) i també es faran propostes adaptades per als clubs i les associacions. Les passejades són fàcils, d'entre 3 i 6 hores, amb un desnivell de 400 i 800 metres a través dels llocs més emblemàtics dels Pirineus. Participeu en una de les passejades en la seva integritat (15 dies), d'una setmana o fins i tot d'una dia, ELS 4 RECORREGUTS INÈDITS DE LA PASSEJADA PYRINEO AL WEB WWW.PYRINEO.EU

2011

Année des Pyrénées Año de los Pirineos Any dels Pirineus Annada dels Pirenèus Pirinioetako urtea

8 territoris, 8 festes

Durant la travessa, s'ha previst a cada territori una festa per festejar els Pirineus. Són 8 vetllades festives i trobades a l'entorn de la cultura pirinenca:

- 25 de juny: **HONDARRIBIA** (Euskadi)
- 25 de juny: **COTLLIURE** (Llenguadoc-Rosselló)
- 28 de juny: **PUIGCERDÀ** (Catalunya).
- 29 de juny: **ESCALDES-ENGORDANY** (Andorra)
- 1 de juliol: **OCHAGAVIA** (Navarra)
- 5 de juliol: **BIELSA** (Aragó)
- 7 de juliol: **LARUNTZ** (Aquitània)
- 9 de juliol: **ARRENS E MARÇÓS, VALL D'AZUN** (Migdia-Pirineus)

¡Més de 250 manifestacions en el programa de l'Any dels Pirineus!

L'any dels Pirineus abraça més de 250 manifestacions en els dos vessants del massís durant tot l'any per a tota mena de gustos i públics. Tots els esdeveniments a

www.pyrineo.eu

Pyrineo

www.pyrineo.eu

53

RAL-LI INTERNACIONAL D'ESQUÍ DE

El 10 d'abril passat es va tancar la Copa Catalana d'esquí de muntanya amb la 53a edició del ral-li del CEC, prova que també ha puntuat pel trofeu Petits Pirineus i per a la Copa Aran.

Continuant amb el format tradicional d'oferir tres itineraris, perquè cadascú pugui escollir el que més s'adapti al seu nivell, tenim l'objectiu d'acollir a tothom. Enguany ens vàrem proposar arribar als 3.000 m de desnivell, però les condicions de neu i la calor només ens van permetre traçar un itinerari de 2.650 m.

A les 7 del matí de diumenge es va donar la sortida de l'itinerari 3.000 i 2.000 m, i a 2/4 de 8 la de l'itinerari 1.000 m i Petits Pirineus. En total, hi havia 125 corredors. A causa de la fosa de neu dels darrers dies, la primera pujada va tenir un inici de 500 m de desnivell a peu fins a sota el port de Rius. A partir d'aquí l'itinerari ja va prendre forma d'esquí de muntanya amb

l'ascensió al Tuc de Sarrahèra, el Tuc del Port de Rius i el Tuc de Conangles. En total cinc pujades i cinc baixades amb tres trams de canal a peu. Per acabar, el ja tradicional descens del port de Conangles, que es trobava en unes condicions prou bones.

La boira acompanyà els corredors en alguns trams del vessant Nord, fet que sens dubte els va protegir d'una calor que es preveia sufocant. Tot i així, el fort gradient d'humitat de la neu va donar més d'un mal de cap als corredors.

En categoria masculina, els guanyadors van ser el trio format per l'Alfons Gaston, en Jordi Palomares i en Marc Solà que acompliren el recorregut en 3 h 13 min 25 seg. En categoria femenina, les guanyadores foren Tina Bes i Marta Riba, amb un temps de 3 h 54 min 3 seg.

Antoni Massagué

CLASSIFICACIÓ 53è RAL-LI INTERNACIONAL D'ESQUÍ DE MUNTANYA

Dorsal	Itiner.	Nom	Cognoms	Entitat	Sexe	Categoria	Arribada	Temps
Sènior masculí								
1r	321 3	Alfonso	Gastón Puyo	GEM	H	sènior-vet	10:24:25	3:13:25
	321 3	Jordi	Palomares	FEEC	H	sènior	10:24:25	3:13:25
	321 3	Marc	Solà Pastoret	Ski Club Camprodon	H	sènior	10:24:25	3:13:25
2n	300 3	Miguel	Caballero Ortega	M. Guardia Civil	H	sènior	10:30:25	3:19:25
	300 3	Raül	López López	M. Guardia Civil	H	sènior	10:30:25	3:19:25
3r	314 3	Ignasi	Andrés Sabidó	UEC Anoia	H	spoir	10:50:27	3:39:27
	314 3	Nil	Cardona Coll	Ski Club Camprodon	H	spoir	10:50:27	3:39:27
Sènior femení								
1r	328 3	Tina	Bes Ginesta	Club Esquí Girona	D	sènior	11:05:03	3:54:03
	328 3	Marta	Riba	CEPS	D	sènior	11:05:03	3:54:03
2n	318 3	Anna	Comet Pascua	UE Vic	D	sènior	11:33:00	4:22:00
	318 3	Naila	Jornet	Poliesportiu de Puigcerdà	D	sènior	11:33:00	4:22:00
3r	302 2	Visitación	Garcia Poveda	Amadablan	D	sènior-vet	11:03:19	3:52:19
	302 2	Maria	Murcia Murcia	GM Lira Vendrellenca	D	sènior-vet	11:03:19	3:52:19
Mixt								
	309 3	Juanjo	Goikoetxea Berasategi	Aralar Mendi	H	sènior	11:03:43	3:52:43
	309 3	Izaskun	Zubizarreta Guerendiain	Bidebieta	D	sènior-vet	11:03:43	3:52:43
Veterà masculí								
	312 3	Javier	Rodríguez Bodas		h	veterà	10:50:40	3:16:40
	312 3	Fernando	Navarro Aznar		h	veterà	10:50:40	3:16:40
Veterà femení								
	302 2	Visitación	García Poveda	Amadablan	D	sènior-vet	11:03:19	3:52:19
	302 2	Maria	Murcia Murcia	GM Lira Vendrellenca	D	sènior-vet	11:03:19	3:52:19
Equip Aranès								
	317 3	Rafael	Mombriedro Castellarnau		H	sènior-vet	11:14:03	4:03:03
	317 3	Jordi	Gavalda		H	sènior-vet	11:14:03	4:03:03

MUNTANYA DEL CEC A LA VALL DE CONANGLES

CLASSIFICACIÓ PETITS PIRINEUS

Dorsal Itiner.		Nom	Cognoms	Entitat	Sexe	Edad	Categoria	Arribada	Temps
Júnior femení									
1	23	1	Marta Garcia Farrés	CE Calldetenes	D	19	júnior	9:30:48	1:56:48
2	9	1	Lide Leibar Eraso	Selección Vasca Esquí de Montaña	D	17	júnior	9:43:58	2:09:58
3	12	1	Ares Izard I Forrellad	C.Exc.Lleida	D	19	júnior	9:52:09	2:18:09
Cadet femení									
1	18	1	Laura Balet	UE Sabadell	D		cadet	9:46:01	2:12:01
2	19	1	Laura Gorina Careta	UES - CTEMC	D	15	cadet	9:56:18	2:22:18
3	15	1	Amaia Martin Izcue	SDRC Anaitasuna	D	15	cadet	9:56:45	2:22:45
Júnior masculí									
1	8	1	Ander Garmendia Agirre	Selección Vasca Esquí de Montaña	H	18	júnior	9:09:12	1:35:12
2	13	1	Marc Riera Barrachina	Club Pirinenc Andorrà	H	19	júnior	9:14:28	1:40:28
3	6	1	Oriol Pellicer Plasa	GM Lira Vendrellenca	H	19	júnior	9:16:35	1:42:35
Cadet masculí									
1	22	1	Joaquim Julià Saubí	Club Esquí Girona	H	16	cadet	9:16:28	1:42:28
2	25	1	Michael Veper	Cauterets Ski Alp	H	16	cadet	9:20:46	1:46:46
3	10	1	Gotzon Martin	Itxinape	H	15	cadet	9:28:04	1:54:04
Mínima masculí									
1	14	1	Josu Martin Izcue	SDRC Anaitasuna	H	14	mínima	9:34:56	2:00:56
2	11	1	Iñigo Martinez de Albornoz	CadanchuSkiAlp	H	14	mínima	9:36:40	2:02:40
3	7	1	Peru Ortiz de Zarate	Sagain M.T.	H	13	mínima	10:02:54	2:28:54

*Darrera ascensió de la cursa.
Un cop superat el coll de Conangles
només restarà el descens final.*

Corrent per la muntanya

ELS INICIS
DE LES CURSES
DE MUNTANYA

Per **Joan M. Vives i Teixidó**

La digitalització del Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya (des de 1891 a 1938) ha facilitat l'accés a una extensa informació. A les planes del butlletí hi podem veure que, malgrat el que pugui semblar, les curses de muntanya no són un invent contemporani, ans al contrari, són una activitat gairebé centenària.

Segurament hi ha moltes persones dins del món excursionista que consideren que això de córrer per la muntanya és una moda actual i que la competició va en contra de l'esperit excursionista. Potser, qui opina d'aquesta manera desconeix que les curses de muntanya i la competició ja fa molts anys que es van inventar.

El Centre Excursionista de Catalunya va ser pioner en moltes, per no dir totes, de les activitats de muntanya que es practiquen. Va ser a principis del segle xx quan la Secció d'Esports de Muntanya, creada amb la finalitat de practicar una forma d'excursionisme més relacionada amb la natura, havia començat els Concursos d'Esports de Neu. Després va organitzar la primera cursa de muntanya.

LA CURSA DE RESISTÈNCIA DE SANT LLORENÇ DEL MUNT (1915)

Va ser el dia 19 de gener de 1915 quan a la sala d'actes del Centre Excursionista de Catalunya es va celebrar la cerimònia del lliurament de premis de la cursa de resistència feta a la muntanya de Sant Llorenç del Munt. Aquesta cursa s'havia celebrat el dia 20 de desembre de 1914 i va ser el precedent de les curses de muntanya actuals, tot i que la cursa es va anar transformant en una marxa (sense córrer) i que va evolucionar l'any 1927 de la mà del desaparegut Centre Excursionista Rafael de Casanova, en el que avui en dia anomenem *marxes tècniques*.

Les 24 pàgines del butlletí del mes de gener de 1915 estan totalment dedicades a la cursa. El fet d'organitzar aquesta cursa tenia una gran transcendència i així es pot constatar en els parlaments que es van fer. La presidència de l'entitat estava ocupada per Cèsar August Torres. És fàcil pensar que en el si del Centre Excursionista de Catalunya hi havia una gran confrontació entre els partidaris i els detractors

d'aquesta activitat (una confrontació que encara en els nostres dies no ha desaparegut).

En el seu discurs, el president de la Secció d'Esports, Lluís Valls, explica que la creació d'aquesta secció tenia l'objectiu de conrear l'excursionisme muntanyenc, fomentar l'amor per les nostres serralades, contribuir al seu coneixement i, també segons una visió molt pròpia d'aquella època, fer remarcar les excel·lències de la vida en contacte amb la natura. La creació dels concursos d'esports d'hivern ja feia temps que atreïa persones a la muntanya i la cursa de Sant Llorenç del Munt, també tenia aquest objectiu. També esmenta que altres entitats ja han seguit el seu exemple.

El discurs més llarg és el de Joan Danés Vernedes i vist, des de la nostra òptica actual, és si més no, curiós. Cal no oblidar que ens trobem en els anys inicials de la Primera Guerra Mundial. En els països que no hi van participar hi havia una divisió entre germanòfils i aliats i això tenia influència en totes les activitats. Es valorava l'educació física que, segons el cronis-

*Vista de l'abadia benedictina
situada a la Mola de Sant Llorenç
del Munt en l'època de les curses
de resistència.*

ta, no oblidaven els pobles forts i que a l'imperi de la llei s'havia d'imposar el de la força. Hi ha un paràgraf on diu: «Vegi's, si no, com vint segles de civilització cristiana no han servit per evitar cap guerra, ni en nostres dies l'europea, que tant esgarrija i esma-perd».

El Centre Excursionista de Catalunya havia de saber combinar els dos aspectes, l'educació i la cultura i no tancar-se en l'estudi, sense caure en exageracions esportives. El cronista segueix explicant que l'estol de joves que aquell dia van anar al local del CEC que representen «la joventut, la vida real i plena, la natura en primavera» i li sap greu que, alguns socis de l'entitat considerin la Secció d'Esports com un apèndix deslligat de l'entitat. Realment la importància d'anar de Terrassa fins a la Mola, en un temps determinat no aportava res a l'entitat, però sí, en canvi, la finalitat general «l'enfortiment dels que el practiquen», perquè «en la guerra europea s'ha demostrat, per cert ben tristament, que sols els forts, els valents, els avesats als sacrificis corporals, poden sofrir les inclemències del temps, les incomoditats del desterro, el viure en trinxeres amagats sota terra com altres gnoms, el tenir d'avançar en marxes llargues i rapidíssimes, el no menjar ni dormir convenientment, i l'estar, en una paraula, voltats a tota hora de perills, arribant a considerar-se com perill menor el de la mort...»

Per tant, veiem que un dels arguments que es donaven per a la realització de la cursa era la de l'enfortiment de la població per comparació amb les qualitats que se suposaven que havien de tenir els soldats (feia poc que a Espanya s'havia imposat el servei militar obligatori). Perquè una mica més endavant, el conferenciant continua dient: «(...) a posar en pràctica la idea que per sort ve de temps arrelant a Cata-

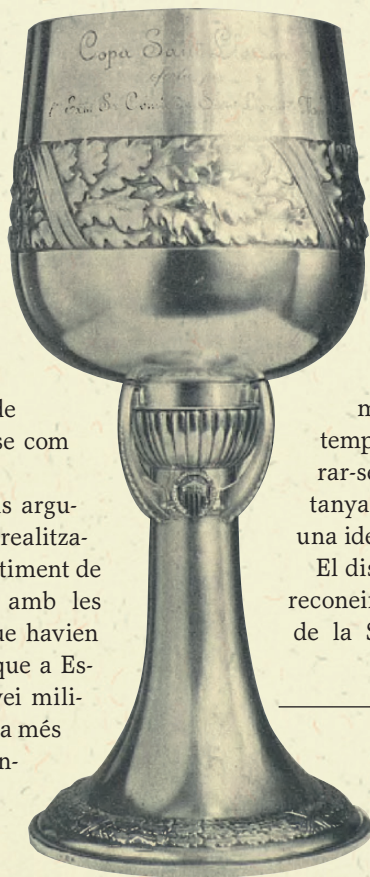
lunya: la d'enfortir la nostra raça raquítica i decadent, raquítica i decadent perquè hi ha feblesa de cos...»

Per tant, la justificació era constatar que l'entitat feia moltes coses en el camp de la cultura, però no hi havia saba nova, no hi havia activitat i tot queda esmorteït. La joventut porta l'acció i en els corrents europeus de l'època, deixant de banda l'evocació militarista, començava a despuntar l'esport.

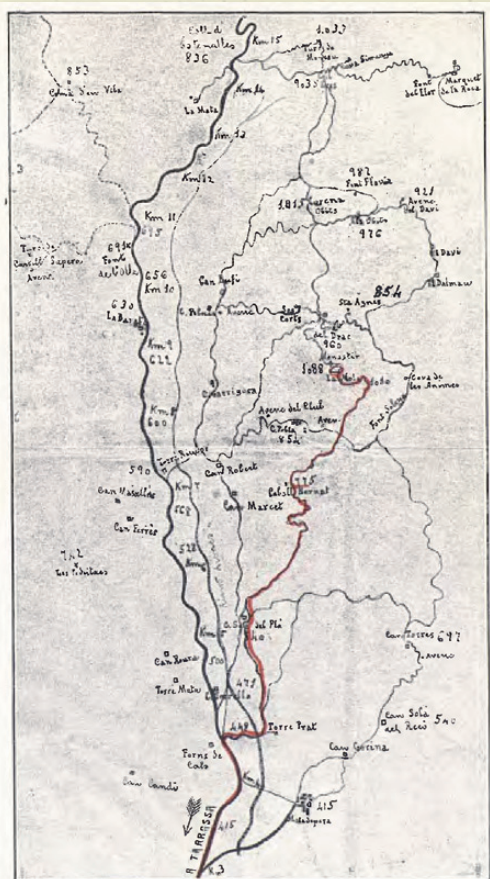
Una altra justificació per a la realització de la cursa era el coneixement de la geografia i indica que no «aimarem el nostre país, si no el coneixem» i, a més dels corredors, segons el cronista, el Centre acomplia aquest objectiu amb els espectadors que van omplir la muntanya de Sant Llorenç per veure el pas del corredors.

L'activitat va rebre crítiques en el sentit que fer una activitat d'aquest tipus era reben-
tar als participants, però això també ho rebutja el cronista perquè per combatre l'individualisme, es van fer equips de tres persones. D'aquesta manera, un per l'altre, compensaven el delit d'alguns dels components per córrer sense mesura i en cas d'accident sempre hi podia haver algú que es quedés amb l'accidentat, mentre l'altre component anava a la recerca de socors. A més, també es va obligar a fer uns temps de neutralització per recuperar-se, cosa que als corredors de muntanya d'avui els semblaria, si més no, una idea original.

El discurs del cronista, acaba amb els reconeixements a d'altres components de la Secció d'Esports, a l'alcalde de

Copa Sant Llorenç del Munt, instituïda per la Secció d'Esports de Muntanya del CEC per premiar l'equip guanyador.

CROQUIS FACILITAT PEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Carretera Camins Trajecte de la cursa

Mapa de la primera cursa de Sant Llorenç del Munt.

Terrassa, a la Creu Roja, a més de les paraules que va adreçar als guanyadors de les copes que es donaven.

A continuació ve el discurs del secretari de la Secció d'Esports, Rosén Moretó, en la qual remarca que aquesta prova és la primera d'aquest tipus que s'ha fet a Catalunya i a Espanya. Tot i ser la primera edició, 30 equips (90 persones) van fer la inscripció prèvia. En el moment de la sortida només es van presentar 24 equips, dels quals se'n van classificar 19. Hi havia participants del Centre Excursionista de Catalunya, de l'Agrupació Excursionista Cata-

lunya, del Centre Excursionista de Terrassa, dels Boy-Scouts, de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, de la Casa de la Família, del Club Natació (no especifica d'on) i els equips d'una entitat esperantista, Ekskursa Fako. No podem oblidar que en aquella època l'esperanto semblava destinat a ser l'idioma universal. La sortida dels equips no es feia en massa, sinó que era a intervals d'un minut i un minut i mig.

El darrer discurs de l'acte de lliurament dels trofeus, va ser el de Mario Giménez, capità d'Enginyers i representant dels Boy-Scouts. Cal no oblidar que els Exploradores Barceloneses era una organització que va ser fundada pel capità de cavalleria Pere Rosselló amb el suport de mestres i directors d'escola i amb un comitè directiu on figurava gent de l'alta societat i molt allunyada dels corrents catalanistes de l'època. El discurs de Mario Giménez és en castellà i militarista. Parla en, molts llocs, de pàtria i patriotisme, però el fet més curiós per a mi és quan posa Suïssa com a exemple del que ha de ser l'exèrcit: aconseguir que tots els ciutadans siguin soldats mitjançant l'esport i la muntanya.

En cap de les fotografies que hi ha en el butlletí es veuen els corredors. Només hi ha la fotografia de la Copa Sant Llorenç del Munt, la resta són fotografies de la Mola i del Cavall Bernat.

En el butlletí hi ha un croquis del recorregut i, segons diu el peu, va ser facilitat pel Centre Excursionista de Terrassa. Es tracta d'un croquis molt senzill en el qual hi ha els indrets més representatius del sector. El recorregut de la cursa està marcat en color vermell i veiem que, des de Terrassa, seguia la carretera fins passat el quilòmetre tres. Més endavant, a l'altura d'un forn de calç, deixava la carretera i anava en direcció a can Prat per girar cap a can Solà del Pla. D'allà anava cap al Cavall Bernat i arribava al cim pel camí dels Monjos. El retorn es feia pel mateix camí. Realment, l'ambient devia ser molt diferent del d'avui en dia perquè ara l'asfalt arriba fins al peu del Cavall Bernat.

He calculat que el recorregut és d'uns 21 km. Si tenim en compte que l'equip guanyador ho va fer en 1 h 38 min, haurem de concloure que en aquella època també corrien molt.

LA SEGONA CURSA DE SANT LLORENÇ (1915)

En el butlletí de novembre-desembre de 1915, trobem la crònica de la segona cursa (Copa Sant Llorenç del Munt) signada amb les inicials C.V. Aquesta vegada ocupa, gairebé, 9 pàgines del butlletí.

Hi ha canvis en el recorregut. La sortida és des de Matadepera. S'anava a can Torrella, can Solà, el Cavall Bernat, can Pobla i la Mola. El descens era pel mateix camí fins a can Pobla i d'aquí s'anava a can Robert, can Marcet, can Torrella i Terrassa. El pas per can Pobla segurament era una conseqüència de la presència del comte de Sant Llorenç del Munt, que va donar la copa de la cursa. Hi ha la col·laboració de les entitats de Sabadell i Terrassa, així com dels Exploradors Barcelonins, que s'encarregaven de les comunicacions i de la guàrdia civil. Aquesta vegada van ser 19 els equips inscrits dels quals només n'hi va haver un que no es va presentar a la sortida. El temps de l'equip guanyador: 1 h 35 min. Aquest temps tampoc està gens malament si tenim en compte que la distància era de 19,5 km.

Hi ha un cert canvi en els equips. Si bé hi són presents els equips del Centre Excursionista de Catalunya i dels Boy-Scouts, s'hi incorporen entitats com el Futbol Club Barcelona, el Club Natació Barcelona, Terrassa FC... També hi havia un equip del Club Pedestre Alemany, que segons diu la crònica va rebre «estrepitosos aplaudiments».

Aquesta vegada, però es fa un resum dels parlaments que es van fer i les fotografies il·lustren l'article són totes dels corredors.

LA CURSA MUNTANYENCA ARGENTONA – GRANOLLERS (1916)

En la tercera edició hi ha un canvi d'escenari. Anem cap a la serralada de Marina. El títol de la cursa també canvia. Ara es diu: Cursa muntanyenca Argentona-Granollers. Trobem la crònica en el butlletí de gener de 1917. Hi ha una làmina amb el mapa del recorregut. Es tracta d'una travessa entre el Vallès i el Maresme amb la curiositat d'anar fins al castell de la Roca del Vallès i passant pel de Burriac. La cursa s'inici-

CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA

LÀM. II

LA SORTIDA D'ARGENTONA

p. 6

ELS CORREDORS AFILERATS

p. 6

El públic i els participants en el moment de la sortida de la tercera cursa (1916) a Argentona.

ava a Argentona i pujava cap al castell de Burriac per anar cap a Örrius, coll de Sant Bartomeu, castell de la Roca i, per la carretera, arribava a Granollers. En aquesta edició es produeix la divisió entre excursionistes i corredors. Es van classificar vuit equips en la categoria de corredors i 22 en la categoria d'excursionistes. El temps del primer equip va ser de 1 h 34 min i el recorregut era de 18 km.

El canvi també va afectar als equips inscrits, així en la categoria de corredors només trobem equips de futbol (Barcelona, Montseny). Tampoc hi ha els parlaments del dia del lliurament de trofeus, però sí que hi va intervenir el capità d'Enginyers, Mario Giménez, amb una comparació curiosa: va comparar les calories dels corredors amb l'energia necessària per donar força i llum a Sevilla.

BUTLLETÍ DEL CEC, NÚM. 284 (GENER, 1917)

UN MOMENT DE FORT TREN

p. 6

CASTELL DE LA ROCA

p. 6

Imatges de la tercera cursa (1917) al seu pas per la Serralada Litoral i el castell de la Roca del Vallès.

En la quarta edició, que trobarem en el butlletí del mes de febrer de 1918, es manté el títol (cursa muntanyenca) i l'escenari (serralada de Marina), tot i que el recorregut és entre Llinars i Arenys de Mar, passant pel santuari del Corredor. En aquesta edició sí que es veu un canvi d'orientació notable, perquè només hi prenen part tres equips en la categoria de corredors que són de la mateixa entitat (Catalunya Atlètic Club) i van ser vint els equips que es van classificar en la categoria d'excursionistes, que a més dels Exploradors d'Espanya ja són, majoritàriament, d'entitats excursionistes.

CINQUENA I SISENA EDICIÓ (1918-1919) FINS A LA PROVA DE MUNTANYA (1920)

La cinquena i sisena edició de la cursa només tenen unes petites referències en els butlletins.

De la cinquena edició efectuada el 16 de desembre de 1918 només sabem que l'itinerari va ser: estació de Palautordera, Vilalba Sasserra, santuari del Corredor i Mataró. De la sisena edició només hi ha una petita referència a la cursa feta el 25 de maig de 1919 amb participació de corredors i excursionistes.

Hem d'esperar a la setena edició per tornar a trobar una notícia més extensa, juntament amb els resultats dels Esports d'hivern. La cursa, en aquesta edició, s'anomena *Prova de Muntanya*.

L'article s'inicia amb una referència que esmenta que la secció d'Esports de Muntanya va organitzar la prova a la tardor de 1920. Es va triar una travessa pel Montnegre, des de la Batllòria a Arenys de Munt, passant per Sant Martí del Montnegre, cal Paraire i Collsacreu. Curiosament, la cursa es va celebrar el 19 de gener de 1921 amb la participació de setze equips. El primer equip va trigar 2 h 36 min 46 seg.

En l'article hi ha dues fotografies i en una es veu un equip de corredors en plena acció i amb equipament d'atleta, cosa que contradiu una mica el que diu la notícia, que la cursa era per a excursionistes. Els temps efectuats no deixen cap mena de dubte que tots corrien (poc o molt). En l'article s'agraeix la cooperació d'altres entitats: Associació Excursionista Catalunya, Agrupació Atlètica Excursionista i l'Agrupació Científico Excursionista de Mataró.

LA VUITENA PROVA DE MUNTANYA (1921) I LA NOVENA (1922)

De la VIII Prova de Muntanya, com en l'edició anterior, es fa la ressenya de les dues activitats de la Secció d'Esports de Muntanya: la Prova de Muntanya i els Concursos d'Esports d'Hivern en un article signat per Estanislau Pellicer.

Aquí ja es fa la primera referència a l'evolució que van tenir les curses, quan diu «és una d'elles una marxa per muntanya que iniciada el 1914 a faisó de cursa, es transformà al cap d'un parell d'anys en un marxa excursionista...»

S'hi havien inscrit 21 equips (63 persones) i la marxa es va fer el dia 20 de novembre de 1921, però el dia abans va caure un fort aiguat, de manera que només van ser 12 els equips que es van presentar a la sortida. L'itinerari sortia

de Sant Celoni i anava cap al coll Butí i el coll Blanc i, per can Camps, arribava a la plaça d'Arenys de Munt. Comptant una mica per sobre, aquest itinerari deu tenir uns 20 km i trobo, si més no curiós, que si el primer equip classificat fes el recorregut en poc més de dues hores, cosa que volia dir que corrien, només es desqualifiquessin dos equips per haver corre-gut durant la prova.

L'article acaba amb la idea que cal treballar per a una propera edició d'una activitat que «no sols requereixen fortalesa de muscles per guanyar-les, sino també el més profund coneixement de la nostra terra...»

La IX Prova de Muntanya marca un punt d'inflexió molt clar. En aquesta edició, la darre-ra (com a mínim, documentada) hi ha un canvi del tipus d'activitat. En la notícia és diu: «...que permetés de guanyar el premi a l'excursionista millor coneixedor de la muntanya...»

Per tant, ja veiem el canvi, el guanyador continua essent l'equip que hi esmerça menys temps, però tenint en compte que: «...consistia en una marxa lliure a efectuar en un recorregut no assenyalat i triat a la sort entre cinc itineraris establerts previament, obligant així als concursants a estudiar-los tots. A demés els equips devien presentar una ressenya de la cursa, ço que exigia una major atenció en fer el recorregut.»

Per tant, ens trobem davant d'una variació molt important. Segueix prevalent la velocitat, però també hi intervé el treball pròpiament excursionista, ja que s'havien de preparar cinc itineraris. Vist amb la distància del temps i tenint en compte les comunicacions de l'època i la documentació cartogràfica que hi havia, cal reconèixer el mèrit d'aquells excursionistes.

Els equips eren formats per dues persones i ja fan aparició els patrocinadors, perquè «El senyor Gal Mussons, fabricant de les bandes La Nacional, tingué la gentilesa d'oferir una copa al primer equip classificat portant bandes de dita marca». Les bandes eren unes tires de roba que es portaven a les cames i que les subjectaven per reduir la fatiga (¿no us recorda això al qui sou corredors, els mitjons de compressió actuals?)

ROGER RIVIRA

20a edició de la Cursa CEC-Collserola (2010). El CEC, després de gairebé cent anys, continua organitzant curses de muntanya.

L'itinerari escollit va ser el de Sant Celoni, Montnegre, Orsavinyà i Pineda; es va fer el 28 de maig de 1922, un dia de forta calor. A la sortida només es van presentar 10 equips. Els guanyadors pertanyien al G.E l'Infatigable de Sant Celoni (¡un nom molt adient per guanyar una cursa!); hi van esmerçar 4 h 6 min.

A més, en aquesta cursa es va premiar l'es-perit excursionista i es va concedir un premi especial a la millor ressenya. L'article està signat per Ll. E, que suposo que fa referència a Lluís Estasén.

DE LES CURSES A LES MARXES TÈCNiques

I fins aquí la història dels inicis de la competició de muntanya. En el moment inicial es va optar per la cursa atlètica, però de mica en mica, hi van anar participant més excursionistes (no corredors). Després d'uns anys d'indefinició, la competició va anar evolucionant cap a les marxes, que actualment en diem *tècniques*, però no seria fins al 1927 quan el Centre Excursionista Rafael de Casanova va organitzar la primera marxa de regularitat. Les curses atlètiques per muntanya van anar quedant en l'oblit. Amb el temps, les marxes van anar evolucionant i diversificant-se (orientació, Du-four, coordenades, azimuts, noc-

turnes...). Aquestes marxes es van constituir com a l'única competició que hi havia en el món excursionista (no seria fins a meitat del segle xx quan el Centre va impulsar els ral·lis d'alta muntanya). Amb el temps, les marxes

competitives van anar desapareixent en començar les marxes populars. En aquestes marxes, però, no calia pensar res, només seguir el camí senyalitzat i parar-se per esmorzar. Més recentment van tornar a aparèixer les curses atlètiques per muntanya, segurament per influència dels nostres veïns del nord i, sobretot les marxes de resistència. Els temps canvien i les activitats també, però no tant com podria semblar...

LES COLUMNES DEL PARADÍS

Per **Pep Fluvià**

¿Quanta gent tot passejant per Ciutat Vella, entre la catedral i la plaça de Sant Jaume, no s'ha aturat a treure el nas dins un portal on es poden veure unes restes antigues?

Un cartell a l'entrada de l'edifici indica que es tracta de les restes del temple romà dedicat a August. El temple estava situat al bell cim del mont Tàber, un turó que dominava la ciutat romana, just sobre el fòrum, l'actual plaça de Sant Jaume. El punt més alt del turó està marcat amb una mola de molí al terra, a l'entrada de l'estatge del Centre Excursionista de Catalunya. Aquesta situació en una altura dominant la ciutat fa que sigui molt versemblant l'opinió dels historiadors que parlen d'un temple, opinió reforçada per la cristianització que s'hauria fet del lloc en construir-hi la catedral. Tanmateix, molts autors han parlat del lloc, però no sempre s'ha tingut aquesta certesa sobre l'origen de la construcció.

Un dels qui se'n va fer ressò va ser Jacint Verdaguer, el poeta excursionista, que en parla en diversos poemes, cosa que no ha d'estranyar perquè, com a soci del CEC, veia sovint

les columnes que es devien impressionar amb força en la seva imaginació desbordada. En la seva obra, Verdaguer tot sovint dóna mostres de l'amor que sent per la ciutat de Barcelona, i és clar, no es descuida parlar dels pilans del carrer Paradís. Verdaguer construeix els seus poemes incorporant-hi llegendes i mites de totes les tradicions i cultures que treballa donant-los forma com si es tractés d'un picapedrer que talla els carreus amb què es construeix un edifici. Aquests carreus els utilitzarà tantes vegades com li convingui, escairant les arestes o rebaixant-ne la grandària quan calgui perquè les peces ajustin perfectament en cada obra.

Un d'aquests carreus en què que Verdaguer treballa els mots amb escarpa i martell per a reelaborar-los a conveniència i que el poeta utilitza per construir diversos poemes, els seus edificis, té relació amb les columnes del carrer Paradís.

Per coronar eixa obra de cíclop gegantina, de Barcelona al centre plantà un verger feliç, sobre uns pilans, del Tàber al cim, on sa ruïna du escrit al front encara lo nom de Paradís.

Diuen que allà, un capvespre de vent i de tempesta, sentí la veu que en Calpe l'omplí de sant terror; mes no ja com lo carro del tro rodant feresta, sinó baixeta i dolça com un sospir d'amor.¹

A *L'Atlàntida*, Verdaguer relata el mite segons el qual Hèrcules va fundar Barcelona situant-la asseguda sota la protecció de Montjuïc i, en acabada la feina, va guarnir la seva obra afegint-hi al mig un verger penjat sobre columnes, anomenat *el Paradís*, situat al cim del mont Tà-

Les columnes romanes de l'antic temple d'August, al mont Tàber, vistes des de la sala de juntes del CEC.

ber. I diuen que allà l'heroi va sentir aquella veu que abans a Calp l'havia omplert de *sant terror*, però ara *baixeta i dolça*, com li anunciava que se li acostava la sortida d'aquest món. No podia triar un lloc millor per morir. En una nota a final de text Verdaguer cita Carbonell com a font d'informació per a aquest passatge.

Però aquesta no és l'única semblança que Verdaguer fa del jardí, perquè el 1878 dins la seva obra *Santa Eulària* hi inclou el poema «Barcino» en què torna a parlar de l'edificació construïda al cim del mont Tàber.

1. *L'Atlàntida*, cant desè, pàg. 150-151.

ROGER ROVIRA

De Júpter lo temple,
acròpolis del Tàber sobirana,
perquè en lo cel la terre lo contemple,
s'alça damunt les ones y les ermes
platges del mar, crexença de la plana;
[...]
S'alça damunt les cases que s'extrenyen
y per la costa ab los palaus s'empenyen;
los temples de Minerva y de Neptú
ab son mosaych que en les tenebres llú;
damunt de l'Aqüeducte ab que li envia
saltironant en rítmiques arcades
ses aygues regalades
la Font de Setelía;
[...]
Trenta quatre columnes gegantines,
esquexos esbrancats de les vehines
serres li fan d'armònich perisitil:
quiscuna apar una alta montanyesa
que a l'àtica bellesa

uneix quelcom del català perfil.
Duhén al front sos capitells enormes,
còves vessant primaveral verder,
d'hont artístich fullam d'extranyes formes
vers l'arquitrau se'n puja
com l'eura a la brancada del fruyter.²

Al cim del mont Tàber, ara hi col·loca un temple dedicat a Júpter amb un peristil de trenta-quatre columnes gegantines, semblants a esqueixos de muntanya, i rep l'aigua per un aqüeducte des de la font de la Satalia (*rosa moschata* o *rosa damascena*) que, segons Joan Coromines, es trobava en els pendents de Montjuïc, damunt el Poble Sec, i que a la seva adolescència encara s'hi feien famoses berenades.³ Però el més remarcable és que damunt els capitells hi ha uns coves o cistells d'on en vessa *primaveral verder* i plantes de fullam artístich i d'estranyes formes s'enfilen cap a l'arquitrau talment com faria l'eura pujant pel fruïter. Verdaguer juga amb la idea de les fulles d'acant esculpides als capitells de les columnes d'ordre corinti, o sigui que es referiria a un jardí de pedra.

I encara hi torna més tard a l'oda «A Barcelona», presentada als Jocs Florals de Barcelona de l'any 1883 i que el 1888 va incloure al llibre de poemes *Pàtria*.

Sant Jordi de l'Audiència vol veure Santa Clara;
l'antic Palau dels Comtes enyora el del Consell
Oh! Aterra eixa cortina de cases que separa
l'estàtua de Don Jaume del seu reial tinell

Enmig d'aqueixa plaça, que no tindrà segona,
les tres columnes d'Hèrcules quan miri el viatger
creurà veure les Gràcies, per fer-te de corona,
de braços enllaçades, dansant en ton verger.
[...]

La Creu que allí Sant Jaume plantava ha vint centúries
domina com un cedre los arbres del país,
té nius i fruits de vida, murmuris i cantúries,
més pur tornant al Tàber son *Hort del Paradís*.⁴

El poeta ens diu que voldria aterrar les cases per fer-hi una plaça com no n'hi hauria d'altra, que anés des de la casa de la Ciutat fins al palau Reial, i al bell mig només les tres columnes en-

2. "Barcino", dins *Santa Eulària*, pàg. 34-35.

3. *DECLC*, volum VII, pàg. 715-717.

4. "A Barcelona", dins *Pàtria*, pàg. 12.

llaçades com una corona, talment com si fossin les tres Gràcies dansant en el verger de Barcelona, en aquell *Hort del Paradís* que hi havia al cim del mont Tàber.

En aquestes mostres veiem com Verdaguer juga amb Hèrcules, Júpiter i el verger o l'hort del Paradís, però abans que ell, d'aquests elements ja n'havien parlat altres autors, entre els quals Jeroni Pau i Pere Miquel Carbonell, aquest últim citat per Verdaguer a *L'Atlàntida*, dos dels primers humanistes de la península Ibèrica, que pretenien combatre els mites que en la historiografia medieval passaven per fets verídics, un d'aquests el que feia d'Hèrcules, el fundador de Barcelona.

A *Barcino o Libellus inscriptus Barcinona ad Paulum Pompilium*, obra en llatí del 1491, Jeroni Pau afirma:

Escut de Barcelona que presideix la font del pla de l'Òs (pla de la Boqueria) a la Rambla de Barcelona, que es recolza damunt de la clava i la pell de lleó, els atributs d'Hèrcules.

FERRAN ALEXANDRI

[4] Així, doncs, si comencem pel seu fundador, són tinguts en poca consideració els autors recents que asseguren que fou fundada per Hèrcules, la qual afirmació alguns la consideren derivada del culte de Júpiter, i no del fundador de la ciutat [...] ⁶

[28] Creuen alguns que certs vestigis de columnes i d'antigues ruïnes que en el jardí anomenat el Paradís situat en la part més alta de la ciutat, encara avui es poden veure, en altre temps havien sostingut el sepulcre d'Ataülf; una part les consideren restes de la fortalesa, d'altres creuen que d'un pòrtic.

[29] És fama entre el poble que Hèrcules fou enterrat allà en un monument funerari. Aquesta opinió és afavorida pels escrits de Sal·lusti, el qual testifica que els africans i els ibers estaven convençuts que Hèrcules havia estat enterrat a Espanya. ⁷

Per una banda, l'autor es fa ressò del culte a Júpiter que hi hauria hagut a la ciutat i de la creença segons la qual Barcelona fou fundada per Hèrcules, tot i que no la té en consideració, relació que ja hem vist com Verdaguer havia reprès segles més tard en el seu poema intítulat, precisament, «Barcino». Però la relació de Barcelona amb el seu fundador mític no només continua en la literatura sinó que es perpetua amb un carrer que porta el seu nom a Ciutat Vella –que segons el nomenclàtor de l'Ajuntament està situat a prop d'un suposat temple romà dedicat a Hèrcules– i amb monuments escultòrics escampats per tota la ciutat. Entre d'altres, al pla de l'Òs hi ha una font amb l'escut de Barcelona sobre una clava i una pell de lleó, els atributs d'Hèrcules; a la cruïlla entre el passeig de Sant Joan i el carrer Còrsega hi ha una font amb una figura d'Hèrcules, que porta la clava i la pell de lleó, dalt d'un monòlit; als jardins del palau de Pedralbes hi ha una altra font, obra de Gaudí, coronada per un bust d'Hèrcules; a la plaça de Catalunya hi ha una estàtua d'Hèrcules en actitud de llançar un gran roc, ¿potser per afonar l'Atlàntida?

Per altra banda, Pau relaciona els vestigis de columnes i d'antigues ruïnes que hi ha al jardí anomenat el Paradís, situat en la part més alta de la ciutat, això és el mont Tàber, amb monuments funeraris: especula que podria ser el se-

6. "Barcino", dins Obres, pàg. 297-299

7. "Barcino", dins Obres, pàg. 329-331

Escultura d'Hèrcules, ubicada a la plaça de Catalunya de Barcelona, en actitud de llançar un gran roc.

pulcre d'Ataülf, qui segons sembla hauria estat assassinat a la ciutat, i considera una brama popular, *fama entre el poble*, el fet que fos el sepulcre d'Hèrcules, en tot cas aquesta *fama* reforça els lligams entre la ciutat i el seu suposat fundador.

Pere Miquel Carbo-nell, a les *Cròniques d'Es-panya*, obra acabada el 1513 i editada el 1547, hi diu:

Ajustant als dits errors ha scrit lo dit mossèn Thomich manifestíssim error de la sepultura de Hispan, dient que Hispan, rey de Hespànya, morí en Barcelona e fonch soterrat prop la seu.

No sé de quin loch han tret tal faula, com en aquell temps Barcelona no fos edificada, hans se creu dit sepulcre del carrer Paradís ésser de Attaülpho, rey dels ghots, lo qual los dits ghots mataren en Barcelona.

Altres creen que fos un bell hort o verger const[r]uït sobre columnes riques en lo alt de la ciutat, e servís per als presidents e prínceps de aquella ciutat. Y per ço pres lo nom de Paradís, per la amenitat e glòria del verger e gran miranda; regant dit verger un gran conduyt de aygua, lo qual, sobrealçat de terra ab archs e voltes, venia del riu de Bétulo –que·s diu Besòs– fins a dit verger; les antigalles e fonament del qual se troben en molts lochs, specialment entre lo camí que va a Horta e l'altre que va a Sanct Adrià e en ciutat, en lo carrer apellat la Volta de la Eura en l'altre apellat Malcuynat, e en les torres sobre lo portal de la plassa Nova, que són hui de l'ardiaconat. E així, que arribava dit conduyt sobre dit verger e a altres diversos lochs de la dita ciutat, per lo qual conduyt la dita ciutat restava abundada de aygües, ultra los bons e molts pous que naturalment tenia e té huy en dia.⁸

Aquí, l'autor refuta el fet que s'hi hagués enterrat el rei Hispan, com sosté mossèn Tomic⁹, i es decanta perquè hi hauria hagut el sepulcre d'Ataülf, rei dels gots. Però tampoc no descarta que es tractés d'un verger amb una gran mi-

8. *Cròniques d'Espanya*, Introducció, capítol XII, pàg. 179

9. Pere Tomic, Berga ? - ? 1481; historiador, autor de la crònica *Històries e conquestes dels reis d'Aragó* (1438).

*Vista general de les columnes
romanes. Al fons podem veure la sala
d'actes i, al damunt, la sala de
junes del CEC.*

randa de nom Paradís construït sobre *columnes riques*, regat amb l'aigua que arriba del riu Besòs per un conducte *sobrealçat de terra ab archs e voltes*, del qual encara hi troba molts vestigis que va enumerant, actualment es veuen quatre arcs integrats a la paret mitgera d'un edifici a la plaça del Vuit de Març. L'aigua del jardí de Verdaguer, en canvi, porta les flaires boscanes de Montjuïc, ve d'una font amb nom de rosa, la font de la Satalia, indret certament amb un regust més poètic que no pas el riu Besòs. Però en conjunt els dos autors descriuen el mateix l'episodi amb gairebé cinc-cents anys de diferència.

Verdaguer no escriu història sinó que fa literatura, per això no li importa tant la veracitat històrica dels fets com la versemblança de la ficció literària que donen les llegendes i els mites, això fa que s'estimi més treballar el vessant mític que relaciona el mont Tàber i el seu verger del Paradís amb Hèrcules. D'aquí ve que, si entre el poble és fama que l'heroi hi és enterrat, el poeta l'hi situa en l'horra en què una veu li anuncia el final de la seva vida.

Tot plegat ens ofereix la possibilitat de triar entre diverses opcions. El lloc podria ser un bell verger amb balconada per a prínceps i prohoms penjat sobre riques columnes i regat per l'aigua de la font de la Satalia, o del Besòs, de manera que Barcelona queda convertida en una nova Babilònia; o una metàfora de jardí petri per les formes florals esculpides als capitells; o bé es podria tractar de

monuments funeraris, en memòria d'un personatge històric com el rei got Ataülf, o de l'heroi de la mitologia grega Hèrcules, fundador mític de Barcelona; o també podria haver acollit el temple de Júpiter, com ens diuen alguns autors de l'edat moderna, o el d'August, com asseguren els historiadors actuals. En tots els casos li escau d'allò més bé el nom de Paradís. Si és un jardí, amb el significat de lloc plaent i amè, en canvi si té a veure amb sepulcres per la relació amb l'indret del més enllà on se suposa que habiten els personatges que hi serien enterrats. I per als més historicistes, si creuen que només es tracta d'un temple romà, el nom també fa referència a la residència dels déus.

Així doncs, el que està clar és que es tracta d'un lloc de culte. Culte a la natura o culte als morts o culte als déus que continua amb la catedral cristiana que hi ha poc més enllà. En qualsevol cas, l'estatge del CEC està situat en un indret emblemàtic de la *Barcino* romana, ric en història, tradicions, mites i literatura.

BIBLIOGRAFIA

CARBONELL, PERE MIQUEL (1513). *Cròniques d'Espanya*. Edició crítica a cura d'Agustí Alcoverro (Els Nostres Clàssics, 16). Barcelona: Barcino, 1997.

PAU, JERONI (1491). *Barcino o Libellus inscriptus Barcinona ad Paulum Pompilius*. ("Barcino", dins *Obres*). A cura de Mariàngela Vilallonga. Barcelona: Curial, 1986.

VERDAGUER, JACINT (1877). *L'Atlàntida*. (Edició Popular I). Barcelona: Il·lustració Catalana (19??).

VERDAGUER, JACINT (1878). "Barcino". Dins *Santa Eulària: Poemet* (Edició Popular XVIII). Barcelona: Il·lustració Catalana (19??).

VERDAGUER, JACINT (1888). "A Barcelona". Dins *Pàtria* (el volum consta de *Pàtria i Aires del Montseny*). Barcelona: Editorial Selecta, 1970.

Estàtua de l'emperador August, inspirada en l'August de Prima Porta que es conserva en el Museu Chiaramonti del Vaticà (Roma).

Petits muntanyencs

Text i fotos: **Maria Gratacós i Monllor**

El coneixement de les olors que el vent porta de la terra, els arbres, els colors i les formes de les roques i el seu tacte; l'aigua i el gel, etc., són fonamentals per avesar els infants en el procés d'iniciació a l'excursionisme.

Totes les revistes de muntanya parlen sempre de les gestes dels nostres esportistes: la coronació de grans muntanyes de tresmils, quatremils, cincmils i vuitmils; l'escalada en gel i roca en racons de món amb caients vertiginosos; la lluita contra els elements de la naturalesa salvatge: vent, gel, neu, baixes temperatures que posen en risc de congelació tot el cos. Els amants de la muntanya sabem prou els valors que aquesta ens aporta: la superació d'un mateix, l'esforç, la persistència, la resistència, la resiliència, la superació de traves o límits imposats per un mateix. Són els nostres herois. Ara bé, quan veiem aquests joves, i no tan joves, a les revistes, diaris o a la televisió, no recordem quan van començar. Ningú veu darrere d'aquell esforç els primers passos.

ELS PRIMERS PASSOS A LA MUNTANYA

Tots aquests esportistes d'elit del nostre país, amants de la muntanya, van començar un dia, de ben menuts, quan els pares els van dur a la muntanya. Perquè hom no neix muntanyenc, sinó que s'hi fa. En els infants, aquests valors fonamentals, els ajuda a créixer i per això crec que és bàsic el coneixement del medi des del

dia de la seva naixença. De fet, els meus fills són a la muntanya pràcticament des del moment en què varen néixer. El coneixement de les olors que el vent porta de la terra, els arbres, les flors; el tacte de les escorces dels arbres; la vista dels colors de la terra i la vegetació en les estacions; els colors i les formes de les roques i el seu tacte; l'aigua, el gel, en les seves formes i el seu gust, és fonamental.

Moltes vegades, membres d'alguns clubs i centres excursionistes no tenen prou en compte les sortides familiars a la muntanya: la iniciació. Hi ha clubs que es conformen amb la plantada del pessebre i prou. Crec que és un error no considerar els nous valors, els valors futurs de possibles muntanyencs que, com ells, es van forjant dia a dia, de la mateixa manera que la pedra adquireix noves cares al vent, i l'aigua formes agosarades per l'aire que la glaça com l'obrador de vidre, a baixes temperatures.

LA INICIACIÓ TÉ DUES FASES FONAMENTALS

La descoberta a espatlles del pare, a collibè o a la motxilla, quan l'infant no és encara capaç de caminar. I més endavant, la descoberta amb l'esforç físic per un mateix, quan l'infant ja camina amb cert equilibri, cosa que es dona a partir dels dos o tres anys. Un infant ben abrigat pot tastar les sensacions del gel i la neu a l'hivern, amb una motxilla i una granota tèrmica adequats, fins a 11 o 15 graus sota zero, que és la temperatura habitual en els estanys gelats, les zones ombrívols de neu a l'hivern. També un infant de tres anys pot fer una excursió gairebé tot sol, amb petites ajudes, de la mà dels seus pares, com pujar al forau d'Aigualluts, i a la bassa d'aigua de desglaç de l'Aneto a l'estiu, encara que sigui amb una piruleta a la mà i interaccionant verbalment amb les marmotes de les roques. Cap als cinc anys, sis, set o vuit, pot començar a pujar a un pic petit, com és el que hi ha a l'esquerra abans d'arribar al coll de la Marrana, passat el refugi d'Ulldeter. I per descomptat, rutes d'estanys, de ben menuts.

Cal tastar la neu: gatejant, a peu (amb polaines o raquetes), amb trineu o amb esquís.

*Salts d'aigua, fonts,
brolladors, nascuts
dels estanys, entre les
roques, sota terra; un
concert magnífic per
a la nostra oïda.*

Els estanys dels aiguamolls de les Bulloses ja es poden fer cap als quatre anys amb normalitat; i el circuit petit dels Colomers, cap als cinc anys. També cap aquesta edat els dos i tres anys es poden iniciar en el preesquí, amb uns esquís adaptats als seus peus. I cap als cinc, començar l'esquí alpí i/o de fons amb alguna classe a les pistes. Així, de grans, podran anar per tota la muntanya, recórrer valls i circs nevats, a més dels GR i estanys glaçats.

Ara bé, el temps no importa. Cal anar al seu ritme, no s'imposa el contrarellotge, la rapidesa, sinó la lentitud: *piano, piano, si va lontano*. Cal pendre-s'ho amb molta paciència, alegria i il·lusió per la fita aconseguida pels nostres fills, que els motivi i els faci anar endavant, cada dia, cap a nous reptes.

DE RECOMANANACIONS N'HI HA UN MUNT

I es poden repetir cada any; perquè cada any és diferent el clima, la neu, l'aigua, el vent; cada any hi ha transformacions. I esperem les geleres tornin a configurar les formes que havien estat oblidades amb la sequera. Tot seguit us en faig un tastet.

Hi ha un munt d'excursions que es poder fer a peu; es poden fer amb esquís a l'hivern, alta-

ment recomanables, i en BTT a l'estiu. Els nens poden esquiar o ser arrossegats en trineu mentre els pares esquien. Els estanys són uns indrets fantàstics de descoberta de flora i fauna pirinenca: els abellots, gencianes, iris, els tritons ibèrics, les marmotes, les daines, cabirols, isards, xoriguers, falcons i àligues.

Podeu fer amb els menuts els estanys de la Pera a la Cerdanya catalana; el circ de Colomers (la ruta petita a la Vall d'Aran; els estanys de les Bulloses a l'Alta Cerdanya, al peu del Carlit; el circ de Gavarnia i el circ de Tromouse als Alts Pirineus occitans; l'estany de sant Maurici, al parc nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici; el Cadí-Moixeró, des d'Estana; la pujada al refugi d'Ulldeter (a la vall de Camprodon).

En aquests llocs podeu parlar de la geografia: estany o llac, circ, muntanya, serralada, cim, els embassaments i pantans que hi trobareu. També trobareu refugis i cabanes de pastors en molts indrets i us preguntaran curiosos per altres formes de vida. Si no us voleu desplaçar o us cau un pèl lluny per pujar el cap de setmana, teniu un munt de muntanyes a prop de casa: Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac (pujada a la Mola), el turó de l'Home (al

*La llibertat de la muntanya
acostarà els cavalls, vaques, ovelles,
als menuts a ple dia.*

Montserrat), els camins de ronda de l'Alt Empordà, la serralada de Marina que abraça el Badalonès i tot el Maresme per fer a peu o en bicicleta BTT –també podeu començar a iniciar-los a aprendre a baixar per clivelles, a rodar sobre la pedra a partir del quatre i cinc anys–.

L'esport de caminar és magnífic, però si preferiu la bicicleta i rodar mirant bons paisatges teniu les vies verdes –podeu sortir d'Arnes a Tarragona, els deltes de l'Ebre i el Prat de Llobregat (que és pla), per als més menuts, o bé recórrer l'Empordà de poble en poble.

¿QUÈ ELS APORTA LA MUNTANYA?

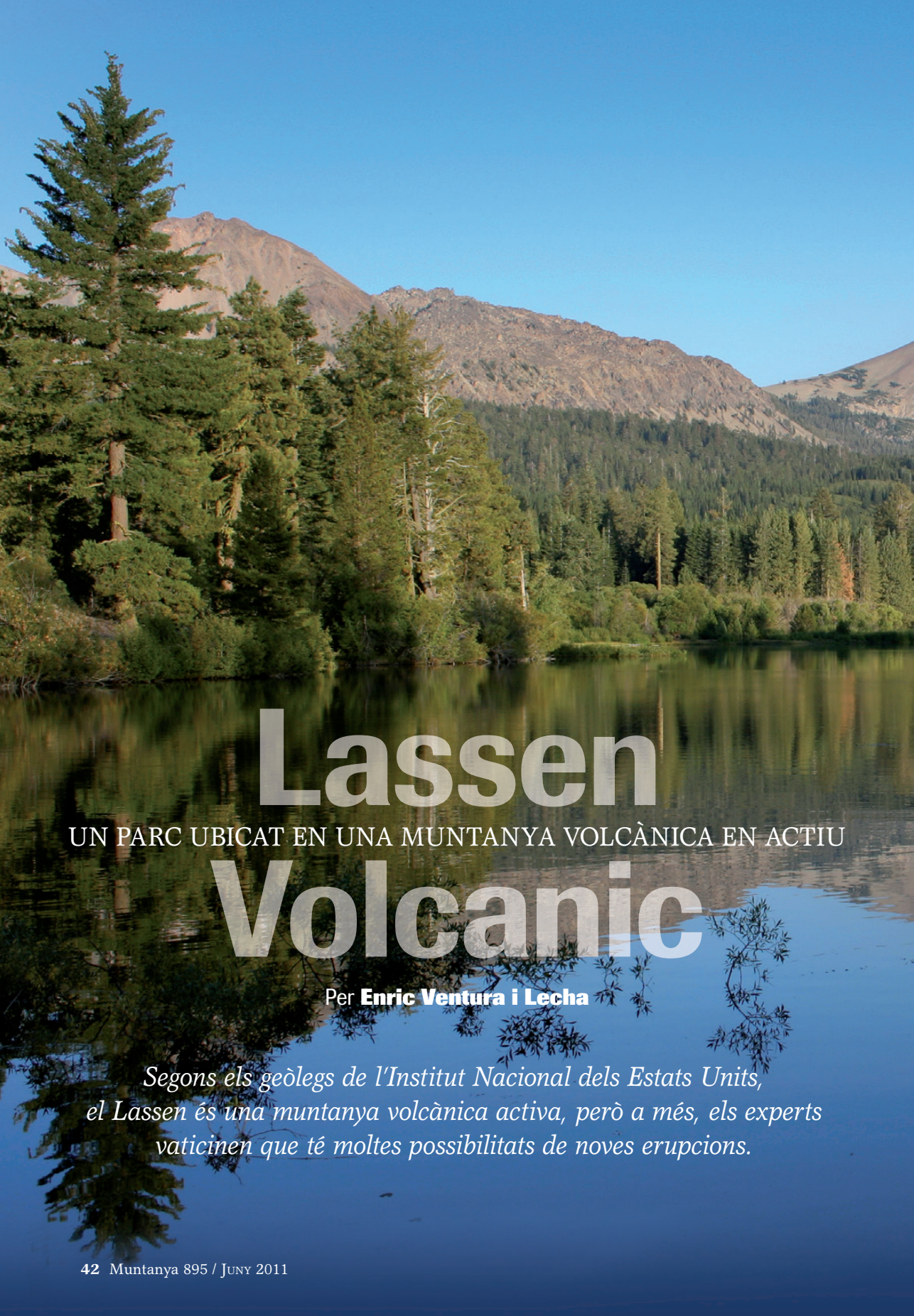
Estimula el seu esperit d'observació, la cerca, recerca, i el gaudi de la bellesa, aporta el coneixement del medi i un vocabulari nou i enriquidor que té a veure amb la descoberta del color i l'olor de les flors alpines (flora): el sender botànic a la vall Hiverna (Pirineu aragonès), tant a l'hivern com a l'estiu; la descoberta del gust collir i menjar maduixes i mores; la descoberta d'animals (fauna): el xoriguer gros, el falcó,

l'àliga reial, la marmota, l'isard, la daina, el falcó, els cavalls nans, les vaques i vedells; veure'ls i potser trobar i resseguir petjades i collir plomes d'aquestes aus.

També és molt recomanable els Alps francesos: el parc de la Vanoise i els voltants de Chamonix, on poden tocar els cèrvols i *bambis*, així com els isards que passen pel costat de la gent a la vall d'Aosta, atès que hi estan acostumats (a Ulldeter només es deixen veure al vespre).

L'afany per descobrir, per la recerca, és un incentiu en els menuts: formes muntanyoses (muntanyes, pics, serralades, turons), dels rius i torrents, estanys, llacs, pantans... La il·lusió de la descoberta. S'emocionen en sentir la bellesa d'aquells indrets.

Hi ha molta muntanya per descobrir i cap bellesa no és comparable i es poden fer totes les estacions de l'any: la vall de Remunyé al Pirineu aragonès, la vall Ferret a Aosta (Alps italians), la vall Ferrera al Pallars Sobirà; la serralada del Cadí; tots els nostres parcs naturals d'Europa... I molta gent, i llengües i accents. ¿I què hi descobriran els nens? Doncs que un aosta i un benasquès parlen més semblant al català que no en d'altres llocs. La muntanya ens ensenya i els ensenya a viure.

Lassen Volcanic

UN PARC UBICAT EN UNA MUNTANYA VOLCÀNICA EN ACTIU

Per **Enric Ventura i Lecha**

Segons els geòlegs de l'Institut Nacional dels Estats Units, el Lassen és una muntanya volcànica activa, però a més, els experts vaticinen que té moltes possibilitats de noves erupcions.

*Panoràmica del llac Manzanita,
amb el mont Lassen al fons.*

THINKSTOCK

Només fa 95 anys va patir erupcions molt importants que van desfigurar la silueta de la muntanya. Amb tots aquests antecedents, sobta que sigui un parc nacional que rep milers de turistes al llarg de l'any.

Situat al nord de l'estat de Califòrnia, a la costa oest, el Lassen Volcanic s'establia com a parc nacional el 9 d'agost de 1916 a causa de la seva importància com a paisatge volcànic actiu. Durant els primers anys del segle xx el sentiment local estava a favor de protegir aquesta espectacular zona volcànica i el 6 de maig de 1907 es va concedir la categoria de monument nacional, però les erupcions que es van produir el 1915 i 1916, van precipitar els esdeveniments i l'agost de 1916 el Congrés dels Estats Units sota la presidència de Woodrow Wilson firmava la llei elevant l'indret a la categoria de parc nacional.

Si el comparem amb altres parcs d'aquest país, podríem dir que és un parc de dimensi-

ons reduïdes, tot i que té una extensió de 42.887 ha. És una muntanya volcànica de 3.187 m d'altitud situada a la serralada de les Cascades (Cascade Range), una gran serralada situada a la zona occidental del nord d'Amèrica que s'estén des del sud de la Colúmbia Britànica a través dels estats de Washington i Oregon fins al nord de Califòrnia. Dins d'aquesta gran serralada hi ha nombrosos volcans més o menys actius, ja que formen part de l'anell de volcans que envolten l'oceà Pacífic. Pràcticament totes les erupcions històriques conegudes als Estats Units han estat per volcans ubicats en aquesta serralada.

El maig de 1914 començava un cicle d'erupcions esporàdiques que durarien uns set anys, essent el 1915 quan va tenir l'episodi més violent en rebentar el cim de la muntanya i provocar un núvol de cendra que es va elevar fins a 14 km d'altura.

En l'actualitat els científics creuen que el Lassen Volcanic és un dels candidats més pro-

Magnífiques molleres, estanys i prats alpins tapissen el parc.

ENRIC VENTURA I LECHA

ENRIC VENTURA / L'ECOA

ables perquè entri en erupció. Fins i tot dins del parc hi ha una estació sísmica en control permanent les vint-i-quatre hores del dia durant tot l'any.

Abans que l'home blanc les ocupés, aquestes terres eren habitades per indígenes de les tribus atsugewi, els yana, els yahi i els maidu, tribus totes caçadores i recol·lectores, que a l'hivern vivien a les parts baixes de la muntanya i a l'estiu pujaven als prats alpins de les parts altes per pasturar el bestiar. L'hivern és molt nivós amb temperatures que van de -7°C a $+5^{\circ}\text{C}$. La primavera i tardor oscil·len entre els $+1^{\circ}\text{C}$ i $+15^{\circ}\text{C}$, i a l'estiu entre els $+8^{\circ}\text{C}$ i $+25^{\circ}\text{C}$.

LA VEGETACIÓ I LA FAUNA

A causa de la relativa proximitat amb la serralada de Sierra Nevada el paisatge és similar i el resultat és una abundància relativa d'espècies. Aproximadament hi ha inventariades 780 espècies, amb alguns endemismes concrets, tot i que el que més destaca són els grans boscos

Camí del cim del Mont Lassen.

de coníferes amb set espècies diferents de pins, diversos avets, savines, Tsuga i Pseudotsuga. No cal dir que hi són representats tots els ambients que trobem als nostres Pirineus: els prats alpins, les mollereres, els tarterams, els boscos de megafòrbies, etc., i, per tant, vegetació semblant a la nostra, si bé són espècies diferents.

Els animals també hi són presents en aquest massís. Els responsables del parc tenen inventariats fins a 300 espècies de vertebrats, ocells, mamífers, rèptils, amfibis i peixos; aquesta riquesa d'espècies és producte de la varietat d'hàbitats que es troben a la muntanya. Entre els mamífers hi viu l'ós negre, pumes, coiots, llops, linxs, ósos rentadors i diverses espècies de cérvols i una munió de petits rosegadors com els esquiroles, conills, rates, marmotes, castors, mosteles, visons, martes, llúdrigues, porcs espins, etc.

EXCURSIONS I RECORREGUTS RECOMANATS

Les excursions per dins del parc no presenten problemes tècnics remarcables, però com que es tracta d'una zona volcànica, s'ha d'anar molt en compte amb els llocs on ens fiquem, ja que no es gens estrany trobar bases d'aigua sulfurosa, olles de fang i fumaroles pudents. Per tant, el millor que podem fer, és seguir escrupolosament les indicacions que es van trobant dins els recorreguts. Els camins estan molt ben senyalitzats i en el centre de visitants ens facilitaran la informació i els mapes de la zona.

A continuació us proposem tres excursions: la primera a la zona sud-oest, la segona a la zona oest i una última a la zona nord-oest. El sector est del parc resulta molt més complicat visitar-lo, perquè no hi ha carreteres i les aproximacions són molt més llargues i comportem disposar de més dies.

Excursió per l'extrem sud-oest LLACS COLD BOILING I CRUMBAUGH I LES CASCADES DE MILL CREEK

Entrarem al parc per l'entrada sud, on arriba la carretera 89 que ve de Mineral i anirem fins a l'aparcament de Bumpass Hell, on començarem la caminada. El sender és molt senzill i va vorejant la falda del Bumpass Mountain de 2.668 m enmig d'una zona de boscos boreals atapeïda de pins i avets enormes, molt i molt més grans que els que tenim als Pirineus. Si hi anem al fort de l'estiu, el sotabosc és ple d'una munió de flors silvestres pròpies de l'alta muntanya amb enormes falgueres a les zones obagues del bosc. Passarem pel llac Cold Boiling, un llac natural d'origen glacial situat en un ambient francament bucòlic, tot seguit el camí fa unes baixades suaus i ens trobarem amb el llac Crumbaugh, un al-

Panoràmica general del parc presidida per la piràmide del mont Lassen.

tre llac tant o més encantador que l'anterior; allí podem dinar enmig d'una enorme i preciós prat netament alpí.

Després només ens restarà baixar fins a les cascades Mill Creek, unes cascades de caiguda moderada, però situades en un entorn espectacular. Veurem un mirador on tindrem una magnífica vista de la caiguda, on els rierols Creek i Bumpass s'uneixen i cauen damunt una gran roca. Farem unes esplèndides fotografies. La tornada la farem pel mateix camí.

En total són uns 16 km que es poden fer en unes sis hores, per la qual cosa haurem d'emprar tot un dia. És convenient dur aigua i repel·lent per als mosquits, perquè segons l'època n'hi ha moltíssims.

Caminada per l'extrem oest ASCENSÍO AL PIC LASSEN (3.187 M), EL SOSTRE DEL PARC

Proposem ascendir al con volcànic del Lassen, la cota més alta del parc. Tot i tractar-se d'un cim de 3.187 m, l'ascensió és relativament fàcil perquè començarem a caminar a una altitud de 2.600 m. Per tant, el desnivell aproximat que haurem de superar és de 600 m. El temps estimat que s'emprà és de 4 a 5 hores i la distància que recorrerem són 8 km.

El cotxe el deixarem a l'àrea de pàrquing High Point. Aquí mateix neix un corriol que es va enfilant pel pendent de la muntanya, moltes vegades fent ziga-zagues i d'altres agafant alçada definitivament. Per aquelles altures, els boscos ja han quedat enrere i el paisatge que ens envolta i que trepitgem és d'una absoluta soledat. Amb tot, compensen les espectaculars

vistes panoràmiques de tota l'àrea devastada i dels magnífics boscos boreals de la part baixa del parc.

De ben segur que ens trobarem amb algunes clapes de neu que podrem esquivar amb relativa facilitat. Ens recordarà que arribem al cim d'un volcà la forta i persistent olor d'ou podrit, que no és altra cosa que el sulfur d'hidrogen que desprèn alguna escletxa del terra.

Com que el terreny és volcànic, és molt pedregós i requereix anar molt ben calçat. També haurem de dur aigua perquè, com és lògic, no n'hi ha.

Si tenim la sort d'ensopegar un dia clar, de ben segur serà una excursió que la recordarem força temps.

COM I QUAN HI PODEM ANAR

Partirem de la ciutat de San Francisco, ja que disposa d'aeroport internacional, i prendrem la carretera interestatal 80 en direcció nord. A l'alçada a Vacaville prendrem l'interestatal 505 que ens enllaçarà directament amb la ciutat de Red Bluff. Aquí neix la carretera estatal 36 que ens durà directament a l'entrada sud-oest del parc. En total 380 km des de San Francisco.

Aquesta regió, i concretament la serralada que ens ocupa, és un indret d'una climatologia molt variable i extremadament nivosa durant molts mesos de l'any i sense cap mena de dubte la millor època per anar-hi és del 15 de juliol al 15 de setembre. El parc només disposa d'una única carretera que comunica l'entrada sud amb la del nord i que a l'hivern està tancada en gairebé tot el recorregut. La gran acumulació de neu s'allarga fins ben entrada la primavera i anar-hi en unes dates diferents a les recomanades ens exposa a no poder circular per la carretera interior del parc.

www.nps.gov/lavo

Mill Creek Falls, cascada de caiguda moderada, però molt fotogrènica i situada en un entorn espectacular.

Zona de pícnic a la vora del llac Summit.

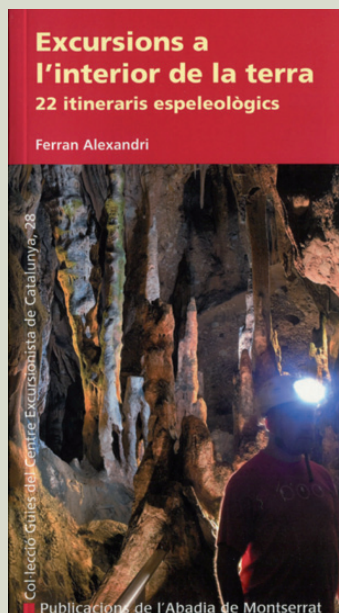
Excursió a la zona nord-oest

EXCURSIÓ AL LLAC MANZANITA

Aquesta excursió té per finalitat arribar al llac Manzanita i fer el sender que el voreja. Aquest camí serpenteja molt suaument el llac i és ideal per a emprar-hi un matí, en total uns 2,5 km. Està ben ombrejat per enormes pins, avets, salzes, freixes i algun altre arbre desconegut per a nosaltres. No ens ha d'estranyar si veiem rates de llac, ànecs, oques, castors, mosteles i algun altre rosegador més. A les zones boscoses hi trobarem cérvols i algun pica-soques. És una excursió fàcil i molt agradable de fer.

ALBERT MARTÍNEZ (BASE GOOGLE MAPS)

Excursions a l'interior de la terra.
22 itineraris espeleològics.
Ferran Alexandri.
Publicacions de l'Abadia de Montserrat,
Barcelona, 2011.
(Col·lecció Guies del CEC, 28).

Excursions a l'interior de la terra: l'espeleologia a l'abast de tothom

Crec que és un gran encert el fet de la publicació d'una guia per a excursionistes sobre les coves i els avencs d'arreu del nostre territori tan divers, cosa que permet als excursionistes de poder gaudir d'uns espais que fins ara semblaven reservats només als especialistes.

A tots els que ens agrada conèixer nous indrets i experimentar noves vivències, el fet d'endinsar-nos en segons quines coves ens ha produït un respecte diferent del de grimpar per roques o pendents forts, on les dificultats i el risc poden ser més fàcilment avaluats.

D'altra banda, moltes de les nostres coves i avencs estan envoltats de llegendes de tota mena, que desperten la imaginació d'un món misteriós i suposadament perillós, que té el seu efecte sobre els que no estan avesats en l'exploració subterrània, perquè són un fre a ser explorats, per més experiència que hom tingui com a excursionista.

Amb aquesta guia tan acurada i de gran extensió (aquest és el primer de dos volums), aquestes prevencions desapareixen, i això ens permet expandir el nostre camp excursionista i ampliar les nostres possibilitats per conèixer el món subterrani, tan ric en formacions de gran bellesa, però amb unes dificultats a l'abast de tothom.

Josep M. Puente Pubill

Aquesta guia conté:

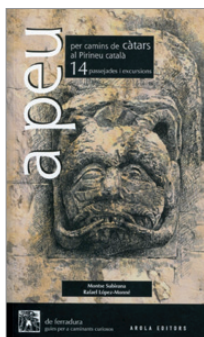
- 22 itineraris sota terra.
- Descripcions, història, curiositats i llegendes.
- Fitxa amb informació tècnica de cada itinerari.
- Topografia de totes les coves.
- Mapa de situació de les coves.

18 itineraris per córrer a Collserola

La serra de Collserola esdevé la vàlvula d'escapament per als milers de corredors que viuen a la gran ciutat i l'entorn, reflectides en centenars de quilòmetres per pistes, senders i crestes, com ara la popular Cursa del CEC.

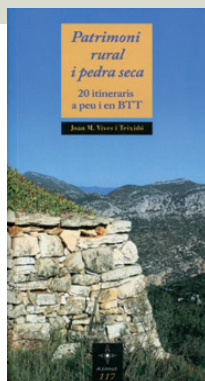
Trail running Barcelona.
Marc Subirà i David F.
Buenacasa.
Desnivel, Madrid, 2011.

Excursions per la història Pirineu

El repte de les guies d'aquesta col·lecció és anar més enllà de la simple descripció d'itineraris excursionistes i intentar explicar històries que ens ajudin a viure més intensament els camins.

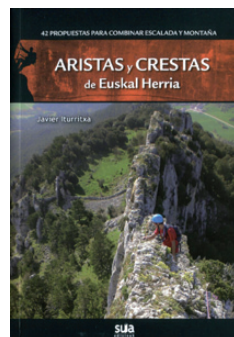
A peu per camins de
càtars al Pirineu català.
Montse Subirana i
Rafael López-Monné.
Arola Editors, Tarragona, 2011.

Per recuperar la memòria

L'objectiu del llibre és ensenyar marges, barraques, pous de glaç, forns de calç i camins empedrats amagats a l'interior dels boscos, que abans no existien, per tal de recuperar-los de l'oblit.

Patrimoni rural i pedra
seca.
Joan M. Vives i Teixidó.
Cossetània Edicions, Valls, 2011.

Noves vies d'escalada a Euskadi

Propostes per pujar escalant i baixar caminant per alguns dels cims més emblemàtics del País Basc. Cada sortida inclou una descripció detallada, fotos i un gràfic del recorregut.

Aristas i crestas de
Euskalherria.
Javier Iturrutxa.
Sua Edicioak, Bilbao, 2011.

Els Portolans de l'edat mitjana.
Una contribució a la història de la
cartografia i la nàutica (1909).
Konrad Kretschmer.

Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, 2009.

Els portolans de l'edat mitjana, una obra destacada de la Biblioteca del CEC

A finals de 2009, cent anys després que Konrad Kretschmer publicués: *Die italienischen Portolane des Mittelalters. Ein Beitrag zur Geschichte der Kartographie und Nautik*, l'Institut Cartogràfic de Catalunya, publica en català *Els Portolans de l'edat mitjana*. Una contribució a la història de la cartografia i la nàutica, traduït per Ferran Robles. El volum de gran format i elegant factura, comença amb un estudi sobre l'autor i la seva obra a cura de Vicenç M. Rosselló.

L'obra s'inicia amb un estudi dels pobles mariners del sud d'Europa. La Mediterrània, la seva representació a les cartes, i l'atenció de la qual és objecte en els llibres portolans, són el centre d'atenció.

Se segueix amb l'anàlisi de les cartes nàutiques medievals, on inclou un catàleg comentat de les cartes datades abans de 1500. Clou aquesta primera part un estudi dels precedents, el contingut i l'estructura dels llibres portolans italians.

El volum incorpora un grup de làmines amb reproduccions de 17 portolans diferents: *La Carta Pisana* del s. XIII o, d'Andrea Bianco, un *Mapamundi Ptolemaic* de 1436; aquesta és la part més atractiva per la seva bellesa formal.

Es continua amb les transcripcions de texts en llatí i en italià de set llibres portolans. Kretschmer clou l'obra repassant un bon nombre de topònims antics.

Rosa Anna Felip Fillat

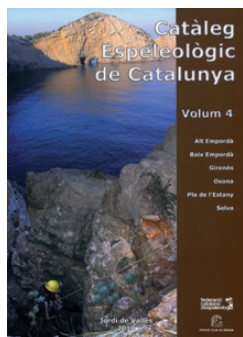

Amb bicicleta pel Transatlás

Es pot dissenyar la pròpia ruta combinant diverses etapes, però l'autor recomana escollir-ne una d'entre les sis proposades, així com preveure la tornada a Marràqueix.

Transatlás Marruecos en BTT.

Jorge Diví Castellón.
Desnivel, Madrid, 2011.

Índex de cavitats subterrànies

Recerca bibliogràfica de les cavitats situades a les comarques de l'Alt Empordà, Baix Empordà, Gironès, Osona, Pla de l'Estany i la Selva. 394 cavitats disposen de topografia.

Catàleg Espeleològic de Catalunya (volum 4).

Jordi de Valles Tena.
FCE i Espeleo Club de Gràcia,
Barcelona, 2010.

Mapa i guia del Delta de l'Ebre

Nou mapa d'una de les zones humides més importants d'Europa. Itineraris amb BTT connecten els diversos àmbits naturals. El mapa també comprèn els massissos de Montsià i de Godall (senyalització PR, GR).

Delta de l'Ebre.
Serra del Montsià.
Alpina-Geostel, 2011.
(Col·lecció E-50).

Mapa comarcal del Priorat

Exemple d'actualització d'un mapa comarcal de l'Institut Cartogràfic de Catalunya. Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya.

Priorat 1:50 000
ICC, Barcelona, 2010.
(Mapa comarcal de Catalunya, 29).

Darreres realitzacions destacades

ANDES

PATAGÒNIA

Fitz Roy (3.405 m)

Nova Via

Michael Schaefer i Kate Rutherford obren *Washington Route*, itinerari que segueix un gran diedre evident del pilar SO, a l'esquerra de la clàssica *Via dels Californians*. Dificultats de fins a 5.10/A1 i 500 m de desnivell fins a desembocar a la zona superior més fàcil. Els nord-americans esmercen una jornada per a l'ascensió des de la Sella, bivaquen al cim i baixen l'endemà. Febrer del 2011.

JOAN JOVER

El Fitz Roy, amb el traçat de Washington Route.

HIMÀLAIA I KARAKORAM

KUMBU

Lobuche E (6.119 m)

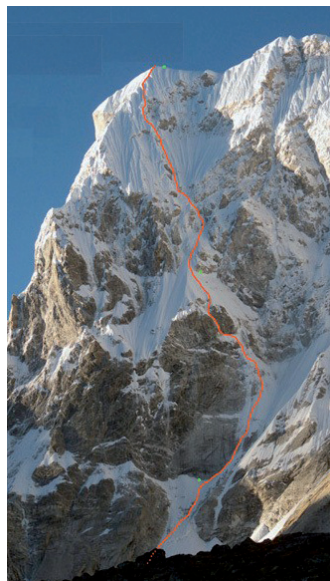
Nova via

El superb diedre glaçat de la cara SO ja té primera, una realització de gran nivell. Els també nord-americans Joel Kauffman i Jared Vilhauer superen aquesta línia, que tanta gent haurà mirat de manera incrèdula, en 37 h, sense parar, i l'anomenen amb un significatiu *Night Terror* (WI5+, AI4, M7, 85°). A les dificultats tècniques cal afegir-hi un notable component d'exposició, amb sectors difícils de protegir i força hores d'insolació. Descens per la via normal de l'aresta SE. Novembre del 2010.

J. KAUFFMAN

Night Terror segueix l'evident diedre de la cara SO del Lobuche East.

JMC CREW

Lunag II. Via Close The Door.

KUMBU

Lunag II (6.830 m)

Nova Via

Primera ascensió a la cara S, fins al moment inescalada, a càrrec dels francesos M. Detrie, M. Maynadier, S. Ratel i M. Belleville. Es tracta d'un itinerari principalment glacial, que els exigeix tres dies complets i un darrer bivac al cim. *Close The Door* (IV/5, 1.200 m de recorregut). Descens en ràpel per la mateixa via. Octubre del 2010.

BALTORO

Gasherbrum II (8.035 m)

Hivernal

Primera hivernal a aquest cim del Karakoram per Simone Moro, Cory Richards i Denis Urubko. L'atac final el porten a terme des d'un C3 situat a 6.900 m, només tres setmanes després d'atènyer el CB. Una ascensió sense dificultats tècniques, però que segur que posa a prova la resistència dels materials i dels alpinistes. Només cal dir que en el CII, a 6.500 m, registren temperatures de -45°C. Cim el 2 de febrer del 2011. Es tracta del tercer vuitmil hivernal de Simone, després del Shisha Pangma i el Makalu.

ELS GERMANS ANTHAMATTEN FENT SÈRIES A YOSEMITE

La passada tardor, en una estada d'un mes a la vall de Yosemite, Samuel i Simon Anthamatten aconsegueixen acumular deu grans itineraris, més de 10.000 m d'escalada. Aquest parell de guies suïssos diuen que el seu principal objectiu és entrenar-se per escalar a l'alta muntanya més ràpidament i així evitar els bivacs i el mal temps. Això és el que han fet per agafar forma física:

- *West Face*: 5.11c (6 h 20 min).
- *Lurking Fear*: 5.7 (10 h 55 min).
- *Zodiac*: 5.7/A2 (12 h 20 min).
- *Tangerine Trip*: 5.7/A3 (14 h).
- *Lost in America*: 5.10/A4 (2 dies).
- *North American Wall*: 5.8/A2 (14h).
- *Mescalito*: A3 (1 dia i mig).
- *The Nose*: 5.9/A2 (5 h 50 min)
- *Salathé*: 5.13b (9 h).
- *Encadenament Regular (Half Dome) i Nose (Capitan)*: 11 h 50 min.

LANGTANG HIMAL

Shisha Pangma (8.027 m)

Rècord

Ueli Steck, l'home dels horaris més ràpids a les cares nord alpines, supera els 2.000 m de la cara S en 10 h 30 min. La *Swiss Machine* surt d'un camp avançat situat a 5.800 m i segueix una curiosa combinació d'itineraris: sembla començar per l'original *Britànica*, continua per la *Wielicki* del 1993, i surt per la *Catalana* de 1995. Abril del 2011.

ALPS

ALPS JULIANS

Triglav (2.864 m)

Hivernal

Important combinació hivernal d'itineraris a la cara N a càrrec d'Andrej Grmovsek i Luka Krajnc. Aquests eslovens enllacen *Sakalaska* (V+ a l'estiu), *Fajdiga-Pintar* (VI a l'estiu) i *Copov Steber* (VI+ a l'estiu). Un total

de 1.050 m de desnivell (fins a la cornisa que marca el final de la cara N, a 200 m del cim) i dificultats en terreny mixt que arriben a M7+. Sembla que es tracta d'una de les accions més serioses portades a terme en aquesta paret. Neu inconsistent a la part baixa que alenteix la progressió, tres dies d'escalada. Gener/febrer del 2011.

DOLOMITES

Civetta: punta Tissi (2.992 m)

Hivernal

Fabio Valseschini aconsegueix la primera hivernal solitària a la difícil i poc repetida (és la 5a absoluta) *Cinque di Valmadrera* (VI+ i A3, 1.350 m de recorregut), una gran ascensió i en gran estil. L'italià encaixa set bivacs a l'ombra de la cara N, que no és poc, i un durant els descens. La via està situada entre la *Philipp-Flamm* i la *Degli Amici*, i fou oberta l'any 1972 també a l'hivern. Cim el 13 de febrer del 2011.

HA MORT GÉRARD PAILHEIRET

Trista notícia per al muntanyisme: Gérard Pailheiret ens deixa després d'una llarga malaltia. Guia de muntanya, apassionat del glaç de cascada, creador de www.ice-fall.com, el lloc web de referència pel que fa a condicions dels Écrins i el Briançonnais... Però segurament l'obra més important d'aquest marsellès instal·lat als Alps és haver concebut la trobada anual de glaceristes anomenada Rassemblement de cascade de glace, a Argentière la Bessée, un dels esdeveniments més importants del món en l'àmbit del cascadisme, que aquest any ha complert la seva 21a edició. En Gérard estava casat i tenia dos fills.

WWW.SON-ARTINFO

ALPS BERNESOS

Eiger (3.997 m)

Record

Ara ja no és Ueli Steck el més ràpid a l'Eiger. Un altre guia suís, Dani Arnold, ha situat la marca a 2 h 28 min, vint minuts menys que el seu col·lega. Ascensió realitzada el 20 d'abril del 2011. ¿Fins quan es podrà rebaixar el temps dels més de 3.000 m d'escalada mixta de la cara nord clàssica?

Aspecte de la cara N de l'Eiger aquest abril.

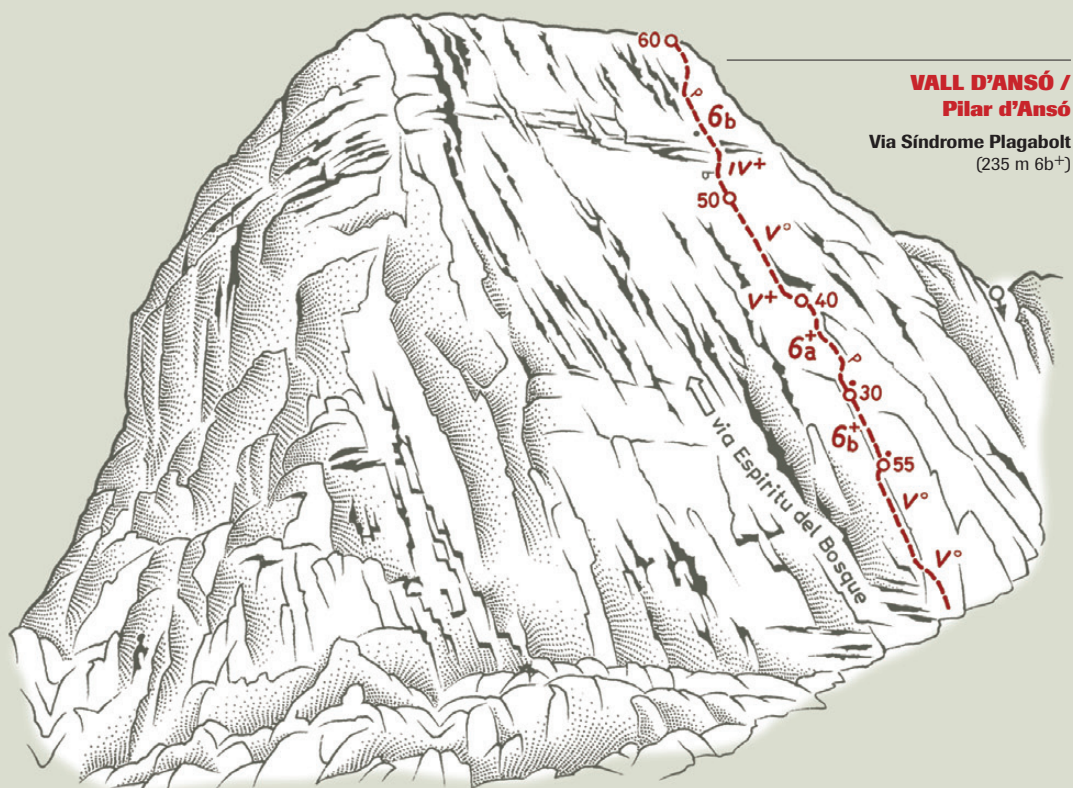

JOAN JOVER

7b i 8a a la Peña Montañesa. Noves obertures a la serra de Guara i una gran ruta a la torre de Marboré

El següent recull d'itineraris reflecteix perfectament per on va l'evolució de l'escalada, amb un setè grau habitual i fins i tot una novetat acotada de vuitè al cor de la Peña Montañesa, una evident fortalesa del Sobrarb que ofereix encara força espai i un rocam envejable.

A la serra de Guara s'ha fixat un segon front d'obertures que no podem menystenir, ja que de cop i volta molts s'han adonat de les grans possibilitats que ofereixen les parets del riu Vero. Una gran ruta a la cara nord de la torre de Marboré, i un altra de més modesta al Pilar d'Ansó, insinuen amb els seus noms, una crítica oberta a totes aquelles actuacions que costen d'entendre. Si més no, la tendència actual festeja una ètica molt clara, que de fa alguns anys l'elit centreeuropea ha deixat ben assentada.

VALL D'ANSÓ

Síndrome Plagabolt és una via oberta ja fa uns anys per Mikel Zabalza i Unai Mendia al pilar d'Ansó (27-9-06), que va passar desapercebuda, fent una clara referència a l'ús desmesurat de parabolts i, de retruc, a la veïna via *Espiritu del Bosque*, oberta anteriorment al costat. No costa gaire d'entendre el perquè d'aquest nom, quan en una n'hi han molts i en la nova només un, mentre la morfologia del terreny és la mateixa. Evidentment, la primera resta per repetir-la en una matinal, i la segona

per aventurar-s'hi tota la jornada amb l'ajuda de 4 pitons plans, joc de tascons, microfrends i camalots fins al nº4 (del nº0 al 2 repetits). A tot això cal sumar-hi una aproximació amb un fort desnivell que no perdona (2 h llargues), un descens còmode al peu de via, però de nou una davallada llarga fins al vehicle. Roca bona en conjunt, orientació sud, i molt bones panoràmiques des del cim de tota la zona de Zuriza i del seu càmping en especial, on trobarem totes les ressenyes de la vall.

GAVARNIA

A la cara nord de la torre de Marboré, Miquel Puigdomènech i Raül de Bràfim obren en tres jornades la via *Ningú no compren ningú* (10-8-10). Es tracta d'una línia molt elegant i directa, que festeja el bell mig del mur principal seguint la lògica per fissures, diedres i nombroses plaques on es concentren les dificultats majors en dos trams de 7b/c. La resta de l'itinerari és anar tremejant a cavall del 6b i 6c, amb una trentena de parabolts i algun clau ben repartits (reunions amb 2 parabolts). Portar un

**Cara nord
de la torre
de Marboré,
amb el
traçat de
les vies.**

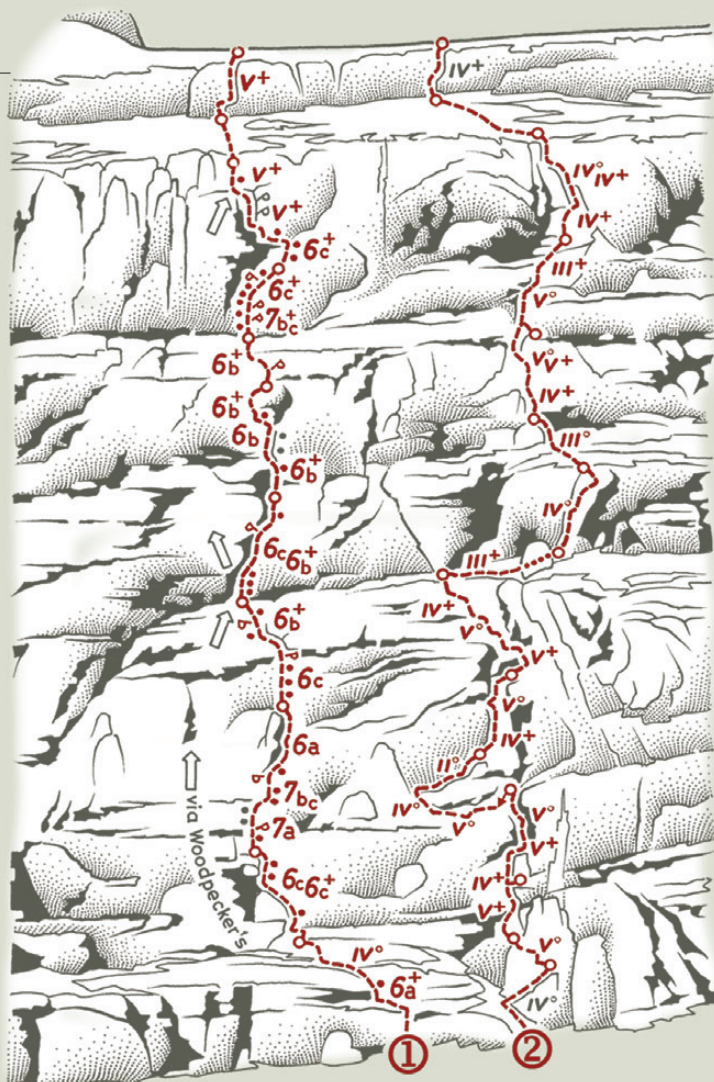
LUIS ALFONSO

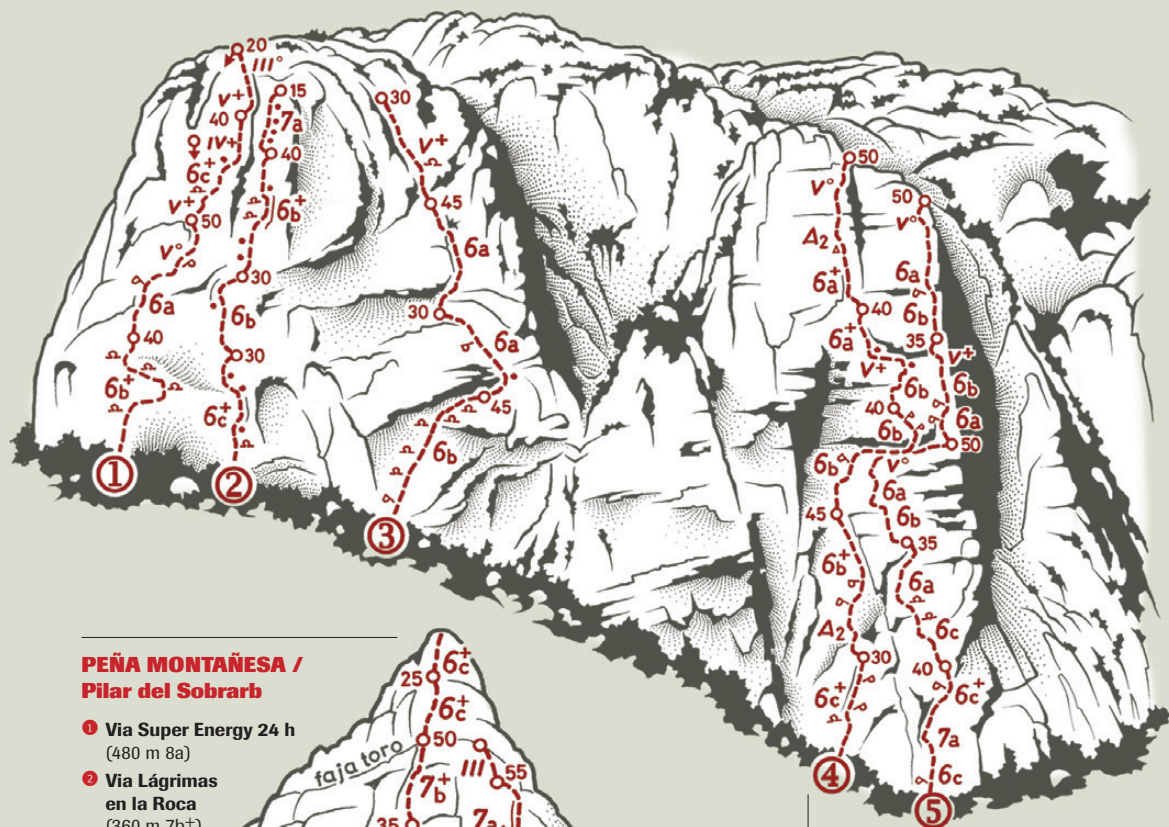
GAVERNIA / Torre de Marboré (cara nord)

- ❶ **Via Ningú no compren ningú**
(380 m 7b+/C)
- ❷ **Via Sargantana Climb**
(380 m MD+)

bon joc d'aliens i els camalots fins al nº3. Cal destacar la bona qualitat del terreny amb un calcari gris força adherent, i l'existència a mitja via d'una sorprenent cova amb un balconet amb vistes privilegiades del circ, on podem efectuar un bon bivac. Accés des del refugi de Serradets travessant per tarteres (1 h), i descens pel darrere, anant a buscar la famosa bretxa de Roland (1 h 30 min). Calculeu un horari entre 5 i 6 h, i preveieu els grampons s'hi ha neu al peu de la muralla.

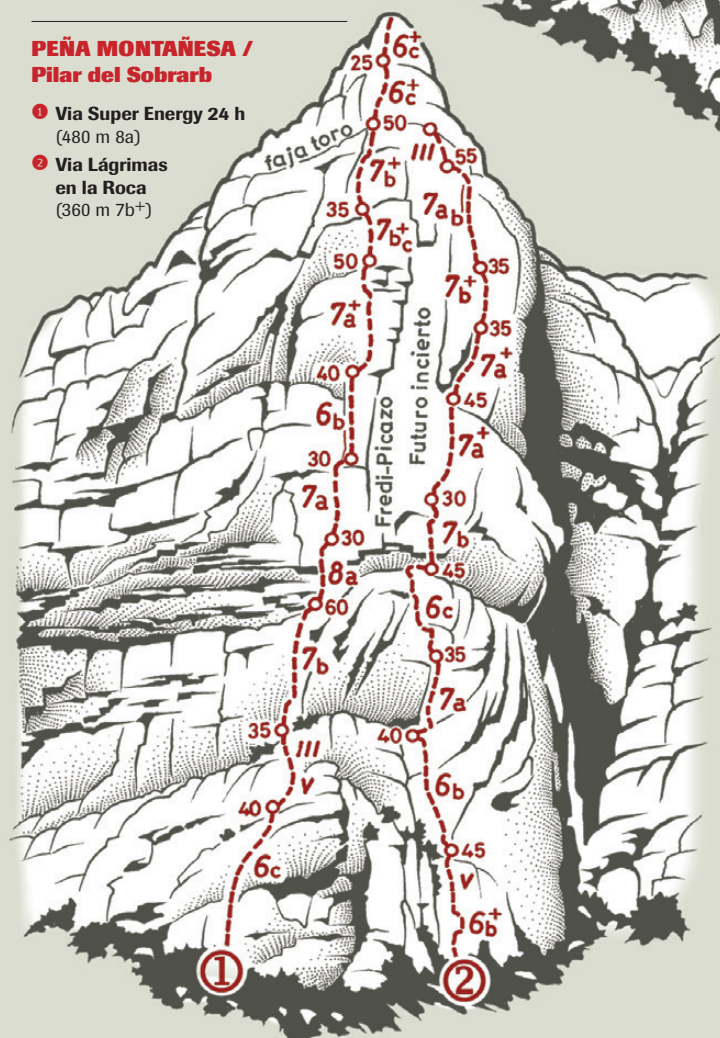
Aprofitant l'avinentsa, ressenyem una via inèdita a la dreta de l'anterior, oberta pel malaguanyat Albert Ibañez i Josep Cabo el dia 20 d'agost de 1985, i batejada com *Sargantana Climb*. Escalada pràcticament desequipada que ressegueix un evident sistema de fissures, on resten 8 pitons i un tascó abandonats. Roca excel·lent en conjunt amb travesses un xic exposades a la part inferior. Cal dur de 5 a 7 claus variats, tascons, tricams i friends fins al nº3. Calculeu una jornada intensa malgrat la seva moderada graduació.

PEÑA MONTAÑESA / Pilar del Sobrarb

- 1 **Via Super Energy 24 h**
(480 m 8a)
- 2 **Via Lágrimas en la Roca**
(360 m 7b+)

PEÑA MONTAÑESA / Espluga de las Golondrinas

- 1 **Via Terranova**
(150 m 6c⁺)
- 2 **Via Petit Bombon**
(115 m 6c)
- 3 **Via Primera Línea**
(150 m 6b)
- 4 **Via Mèche Courte**
(200 m 6c⁺ / A2)
- 5 **Via La Fuga del Trama**
(200 m 7a)

PEÑA MONTAÑESA

Ja tenim un itinerari de paret obert per baix i acotat de 8a: la via *Super energy 24 h*. Ruta molt exigent, mantinguda i amb trams molt obligats amb les assegurances allunyades, enllestida el març del 2011 per Oriol Anglada, Marisol Monterrubio i Jesús Ibarz. Una línia espectacular on trobarem 30 parabolts i 9 pitons (reunions muntades), que porten

de dret per l'eix del pilar del Sobrarb mitjançant 10 llargs d'extrema dificultat (7b obligat). Cal portar un joc de tascons, un joc i mig d'aliens, cordes de 60 m i un joc i mig de camalots fins al nº3.

Més a la dreta, la colla formada per Unai Mendià, Vicenç Ruiz, Diana Calabuig, Albert Salvadó, Manu Velasco i Albert Castellet, enllesteixen després de nombrosos atacs, la via *Lágrimas en la Roca* (juliol 2010). De característiques similars a l'anterior; hi trobarem uns 30 parabolts i 10 claus que serviran per resseguir

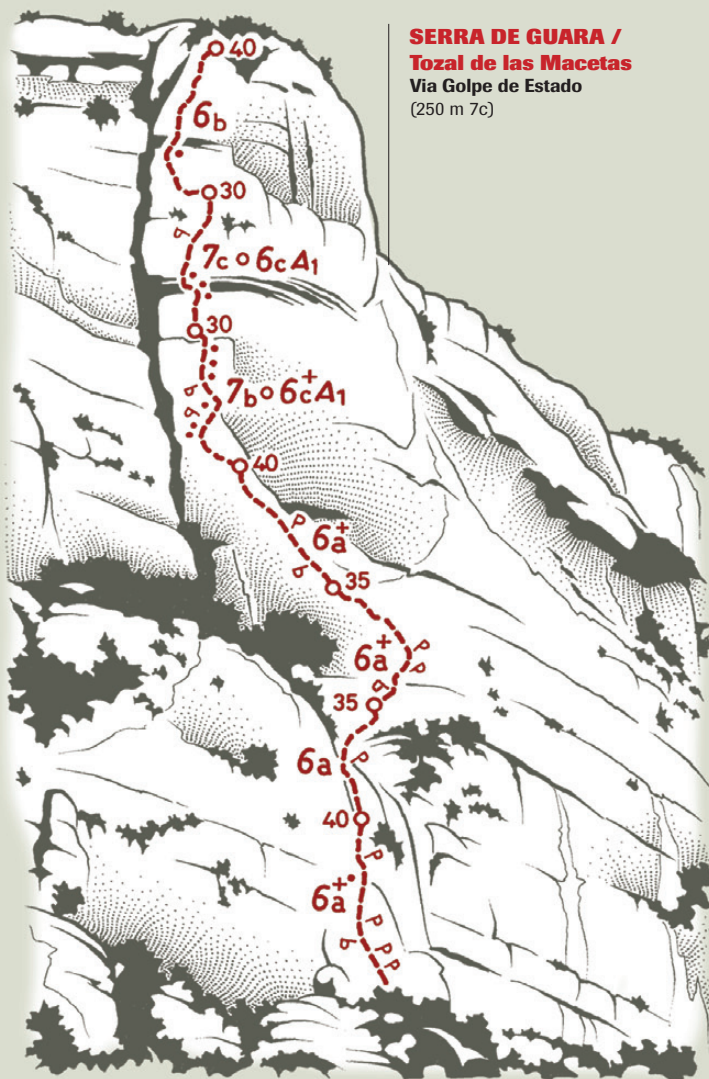
un itinerari força atractiu, elegant i directe, on sovintegen les monolítiques plaques farcides de gotes d'aigua. Dificultat obligada de 6c⁺ o 7a⁺ sense ganxo. Cal dur els tascons, ganxos, joc de tricams, microfriends i camalots fins al nº4. Cal preveure de 7 a 10 h. Aproximació des d'Oncins (1 h 30 min), i descens recomanable travessant per la Faja Toro cap a l'est fins a un gran arbre on localitzarem la instal·lació pels quatre ràpels per la via *Clásica de Verano*.

Ressenyem un dibuix panoràmic amb totes les vies obertes a l'Esplug

de las Golondrinas, paret situada a l'extrem oriental del vessant sud de la Peña Montañesa. Per arribar-hi cal aparcar al monestir de San Victorian, i agafar un camí senyalitzat que va a l'ermita de l'Espelunga. En 15 min s'arriba a l'ermita de San Anton. Cal continuar per un petit barranc en direcció oest fins el llom i la pedrera que baixa de la paret (45 min). El primer itinerari obert en aquest sector va ser la via *Mèche Courte* (28-4-03) per Christian Ravier i Rémi Thivel. Ruta semiequipada en què caldran 9 pitons variats (un plàtan), tascons, ganxos i dos jocs d'aliens i camalots (fins al nº3,5). Unes setmanes més tard, C. Ravier i Fabien Leboru realitzen la via *Terranova* (23-5-03), molt més senzilla que l'anterior, on sols faran falta els tascons i els friends. Li segueix la via *Primera Línea* (21-6-06) a càrrec de Javier Bueno i Abraham Aranda, la més assequible del repertori, on seran útils els tascons, aliens i camalots fins al nº3. L'any passat, Edu González i Albert Salvadó obren la via *Petit Bombon* (16-8-10), petita llaminadura que descobreix la fantasia del mur principal. Cal dur tascons, ganxo, aliens, tricams i camalots fins al nº3. Per últim, *La fuga del Trama* (gener 2011) deixa patent el mestratge de Josep M. Esquirol, Albert Salvadó i Vicenç Ruiz, superant en lliure molt difícil el bonic esperonet oriental de la contrada. Cal portar tascons, aliens, tricams i camalots. Per norma general es baixa en ràpels pels mateixos itineraris. Roca excel·lent amb una orientació força assolada.

SERRA DE GUARA

Tot just al davant del Tozal del Vero, Manu Córdoba, Marta Martín i Edu González estrenen el vessant SE del Tozal de las Macetas amb la via *Golpe de Estado* (23-2-11). Exigent escalada semiequipada amb parabolts i pitons, que gaudeix del traçat més eloqüent que s'endevina a primer cop d'ull, amb dues tirades que cal apressar de valent amb un mínim de 6c⁺ obligat. Cal dur un estrep, tascons i camalots fins al nº3. Aproximació idèntica a la del Tozal del Vero, seguint un corriol senyalitzat amb fites que duu al peu de la paret (40 min). Descens per la mateixa via.

**SERRA DE GUARA /
Tozal de las Macetas**
Via Golpe de Estado
(250 m 7c)

El Puigsacalm (1.515 m) entre l'Osona i la Garrotxa

Una passejada des de Vidrà

Amb els seus 1.515 m d'altitud, el Puigsacalm s'aixeca entre les comarques d'Osona i la Garrotxa oferint una immillorable talaia sobre les dues comarques i una gran part del Pirineu català.

És un cim sense dificultats tècniques, accessible a tothom i que comporta amb diverses vies d'accés: pla Traver, coll de Bracons, Joanetes, Vidrà, etc. En aquesta ocasió hem escollit aquesta última, que potser és la més llarga, però d'altra banda, permet conèixer una part interessant del marge esquerre del riu Ges i l'ermita de Sant Bartomeu de Covildases.

Aquest itinerari enllaça, amb el que ve del Coll de Bracons, poc abans d'arribar a la font Tornadissa, i amb el que puja des de la masia de Platraver, als rasos de Manter.

Itinerari

— Vidrà

— Sant Bartomeu
de Covildases

— Font Tornadissa

— Puigsacalm

— Vidrà

0:00 h Comencem a caminar a la plaça de Vidrà. Passat l'espectacular roure, catalogat com a arbre monumental, i en direcció al càmping, una mica abans d'arribar-hi, a l'esquerra, neix un sender que baixa fins a una pista. A l'esquerra, als pocs metres, hi ha un altre corriol amb un indicador que diu «Puigsacalm».

0:20 h Cal creuar el riu Ges i de nou seguir les indicacions cap al Puigsacalm. Seguint la pista s'arriba al mas Torrents i després de creuar el torrent del Rònecs s'agafa un sender que puja pel vessant de la muntanya fins a un coll.

0:40 h Coll de la Fanallola. Nou senyal que indica la ruta al Puigsacalm. Es va pujant suaument fins a arribar a una pista que se segueix cap a l'esquerra. Després, per darrere de la masia de Vila de Bosquerons, els indicadors van assenyalant el camí. Cal creuar un torrent i, amb un nou grup de rètols indicadors, agafem la ruta de la dreta. Un cop a sobre d'una pista creuem un torrent i ens endisem en un bosc.

1:20 h Arribem a la masia la Canal. Més indicadors. El camí va pujant

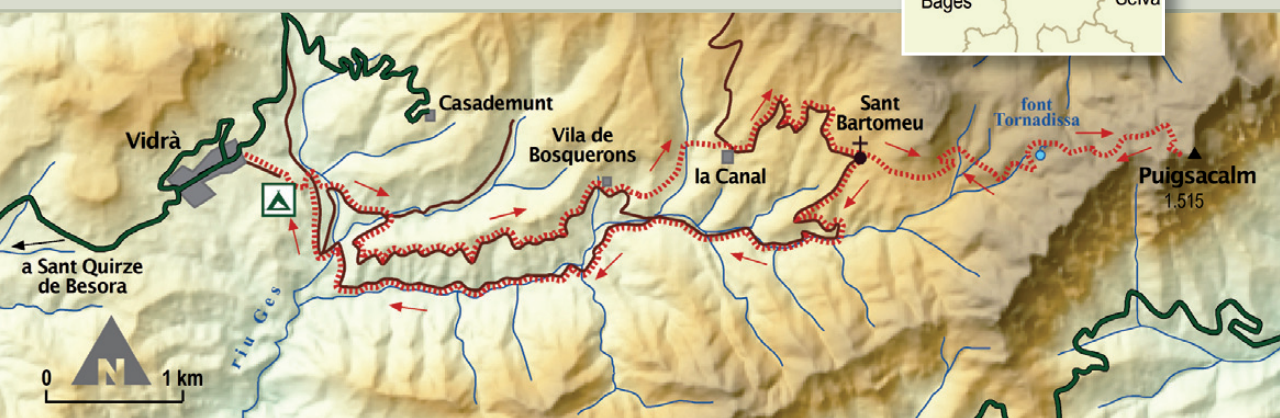
i es perd. Cal continuar seguint la mateixa orientació fins a retrobar-lo. Remuntem un torrent fins que un rètol mana girar a la dreta. Després de passar per un abeurador i una font, cal continuar per la pista fins a la masia de Sant Bartomeu de Covildases. A la dreta queda l'ermita del mateix nom.

1:45 h Pel costat de la masia comença una pujada sobre una pista molt desfeta, que posteriorment va millorant. Després de passar junt a un dipòsit d'obra d'on raja una font s'enllaça amb el camí que ve del coll de Bracons. Aviat s'arriba a la font Tornadissa, situada a sota d'uns arbres, en un petit replà de la muntanya.

2:10 h Deixant enrere la font es guanya altitud per uns prats que porten fins a la carena de la serra. És la zona dels rasos de Manter, on hi ha la ruta que puja del Platraver. Cal seguir la tanca de filferro fins a trobar un pas, només per a persones, i just on comença el bosc de faig.

ALBERT MARTÍNEZ

Des d'aquí ja es pot veure el cim del Puigsacalm. Creuem uns prats i, una mica més amunt, es passa al costat d'una creu de ferro, homenatge a un excursionista.

2:25 h Ara el camí és planer. Per anar al cim del Puigsacalm cal desviar-se a la dreta. Una forta pujada condueix al vèrtex geodèsic situat a 1.515 m.

2:35 h Cim del Puigsacalm. El retorn és el mateix fins a l'ermita de Sant Bartomeu de Covildases. Es tracta d'un edifici romànic (segle XII) que ha estat modificat posteriorment. Té una planta rectangular, un absis

semicircular amb arcs llombards i un campanar d'espadanya amb dos forats. A finals del segle XVIII s'hi va afegir una sagristia. Sembla que la volta de canó va ser reconstruïda en caure pel terratrèmol que va afectar una gran part del nord de Catalunya l'any 1425.

3:15 h Per no repetir el camí de pujada es pot baixar fins a Vidrà seguint la pista que passa pel marge esquerre del torrent de la Vil·la Vella. Val la pena aturar-se per visitar el salt d'aigua del mateix nom.

4:30 h Vidrà.

El cim del Puigsacalm.

Temps de camí

4 h 30 min.

Desnivell

525 m.

Dificultat

Baixa-Mitjana.

Cartografia

Puigsacalm-Bellmunt. Editorial Alpina. Escala: 1:25.000.

LLIBRERIA
Horitzons

València, 149 - 08011 Barcelona
93 451 30 97

www.llibreriahoritzons.com
llibreriahoritzons@gmail.com

BEN AVIAT
BOTIGA
ON-LINE

Llibres de muntanya, natura i viatges.
Mapes, guies, cartografia digital.
GPS, rellotges Suunto, accessoris.
Literatura general, infantil i juvenil.

Et busquem aquell llibre que vols.
T'ajudem a planificar la teva sortida,
viatge o trekking.

Organitzem cursos d'orientació, fotografia,
natura i més.

REFUGIS

Inauguració del refugi Ciríac Bonet a Siurana

ALICIA TEJEDOR

El 3 d'abril passat es va inaugurar el refugi Ciríac Bonet, que el Centre Excursionista de Catalunya té a Siurana, després de les obres de reforma, realitzades per l'arquitecte Joan Barceló, que han reparat totalment la teulada i condicionat remodelat els espais interns.

Aquest refugi té una llarga història. Va ser l'any 1934 quan el patrici Ciríac Bonet i Escarrer el va construir i cedir al CEC. Des d'aleshores aquest refugi, enlairat en una cinglera de roca calcària, ha cobrat fama internacional com l'equipament d'una important escola d'escalada esportiva, i punt de partida de nombrosos itineraris excursionistes per les muntanyes de Prades.

Durant l'acte d'inauguració

d'aquestes reformes, que va aplegar 110 persones, es va poder celebrar, entre altres coses, la reobertura del refugi, que havia estat tancat durant molt de temps. S'inicià l'acte institucional a 2/4 de 2 del migdia, amb unes paraules del president del CEC Josep M. Puente i Pubill; també ho van fer seguidament Salvador Salvadó, tinent d'alcalde de Cornudella de Montsant; Ramon Roig, president de l'Associació d'Amics de Siurana; Manel Beato, i finalment Mn. Miquel Castillejo, de la parròquia de Santa Maria de Cornudella, que va beneir el refugi.

Els nous guardes del refugi, Inés Piñero i Carles Domènech, van ser els responsables de cloure aquest acte commemoratiu amb un àpat per a tots els assistents.

ALICIA TEJEDOR

CURSES DE RESISTÈNCIA

La corredora del CEC, Emma Roca, queda segona a la Marató de les Arenes 2011

La corredora catalana Emma Roca no va poder guanyar la cèlebre marató de les Arenes (Marathon des Sables) el passat mes d'abril a les dunes del Marroc, en la 26a edició d'aquesta cursa. Amb tot, va acabar segona, en una de les proves de resistència més prestigioses del món, i molt a prop de tocar la victòria absoluta.

La marató de les Arenes és una cursa dura, sobretot per cal suportar la calor del desert durant sis etapes. En l'edició d'enguany hi havia un total de 849 dorsals a la línia de sortida, dels quals 811 van creuar la meta el darrer dia, i només 38 van abandonar la cursa.

CYMBALI

Finalment, la victòria en categoria femenina va ser per Laurence Klein, que va mantenir un pols amb Emma Roca a llarg de les sis jornades d'aquesta competició. La guanyadora de l'edició passada, la catalana Mònica Aguilera, va quedar la cinquena, una bona posició però no va poder revalidar el títol del 2010.

Pel que fa a la categoria masculina, el corredor marroquí Rachid El Morabity va aconseguir la victòria en la seva primera participació en aquesta prova, després d'una lluita aferrissada amb Mohamad Ahansal, que va acabar segon.

BARRANQUISME

ESPELEO&CANYONS 2011

El passat cap de setmana 6, 7 i 8 de maig va tenir lloc a la Poble de Segur la primera trobada que uneix l'espeleologia i el descens de canyons, ESPELEO&CANYONS, portada a terme per la Federació Catalana d'Espeleologia.

Són dues disciplines considerades per a molts de nosaltres com a mare i filla. Van ser els grans espeleòlegs, com Lucien Briet o Édouard-Alfred Martel qui, a finals del segle XIX i principis del XX ens van introduir al món del descens de canyons. Briet fent un estudi intens dels canyons de l'Aragó i Martel fent la integral de l'avenc de Bramabiau. Aquest conjunt d'activitats van fomentar l'espeleologia, però també el descens de canyons, primer juntament, i a partir de la dècada de 1970 en paral·lel fins al moment actual.

Des de la Federació Catalana d'Espeleologia, la Junta Directiva i l'equip responsable de la trobada ens hem marcat la fita que ESPELEO&CANYONS sigui d'ara en endavant un referent per a tots aquells que creiem que aquestes

MARI NIVERA

dues disciplines poden seguir evolucionant conjuntes, amb els mateixos criteris de desenvolupament, seguretat, tècnica i respecte pel medi natural.

ESPELEO&CANYONS, amb una participació de 280 persones, i gràcies al seu programa d'activitats, va camí de ser tot un referent en aquesta mena de trobades.

Els 280 participants van arribar de molts punts d'Espanya, com ara Canàries, Madrid, Múrcia, Alacant, Aragó, València, el País Basc, Navarra i Catalunya, entre d'altres.

També van participar francesos, italians i portuguesos. Tots ells van poder gaudir d'un programa força interessant, que es va dur a terme el divendres amb les xerrades sobre l'expedició al Trummelbach, les particularitats del rescat en espeleologia i descens de canyons pel grup dels bombers GRAE, l'exposició de la Sima de la Higuera i Gotca.

El dissabte al matí van començar els mòduls formatius impartits per l'Escola de la FCE i el mòdul sanitari, i a la tarda va continuar el programa establert amb xerrades sobre material divers, tècnica sobre ràpels guiats, catàlegs de coves dels Ports i la Garrotxa, barrancs hivernals, expedicions al Nepal i la ponència sobre «La cova Cuberes, 50 anys d'exploració».

El final de festa va estar marcat pel sopar de germanor i el sorteig de material, on els patrocinadors de la trobada van fer que més del 80% dels assistents poguessin endur-se un regal més a part dels aconseguits en la inscripció, com la samarreta de la trobada i el mapa de la zona on es van georeferenciar més de 40 barrancs, més 20 coves i avencs, així com els senders del Pallars Jussà.

El diumenge es va fer un guiatge per part dels agents rurals a la cova la Bou, per mostrar l'hàbitat dels ratpenats, i també altres animals de l'entorn; després es va continuar amb els mòduls formatius.

Mari Nivera
Responsable d'ESPELEO&CANYONS
Federació Catalana Espeleologia

MARI NIVERA

Guiatge dels agents rurals a la cova de la Bou.

CINEMA DE MUNTANYA

Cicle Unnim de Cinema de Muntanya

A mig camí de la 29a edició, el Festival Unnim de Cinema de Muntanya fa parada un any més amb les projeccions del Cicle Unnim de Cinema de Muntanya. En col·laboració amb les entitats excursionistes de cada municipi, el certamen projectarà dues de les pel·lícules guardonades en la darrera edició. El tret de sortida va ser l'11 de maig a Granollers i a partir de llavors les projeccions itinerants recorreran una vintena de ciutats catalanes fins al 21 de juny.

Es va poder veure *The Asgard Project* (68 min), del britànic Alastair Lee, el film que es va endur el Gran Premi Vila de Torelló. La cinta ens trasllada a la Torre Asgard, a l'illa de Baffin, des d'on el grup d'escaladors que lidera Leo Houlding intentarà

UNNIM

Fotograma de la pel·lícula *Tuzgle* de Julien Nadiras i Vladimir Cellier.

llançar-se en salt BASE després d'escalar-ne la vertiginosa cara nord. La major part de l'any els fiords de l'illa de Baffin estan coberts de neu. Durant l'estiu, la neu es fon i amb 24 hores de llum la zona es converteix en un paradís per als escaladors. Després de tres escalades d'entrenament a Riglos, Brenta i Yosemite, els tres protagonistes principals, Leo Houlding, Sean Leary i Carlos Suárez viatgen a Baffin per escalar la Torre Asgard i llençar-se amb paracaigudes des del cim. Una aventura extrema en un paisatge increïble.

L'altra pel·lícula és *Tuzgle* (21 min), de Julien Nadiras i Vladimir Cellier, un film d'escalada blocs enregistrat a l'Argentina i que va rebre el premi GrandValira al millor film d'esports de muntanya. L'escaladora suïssa Nina Caprez viatja amb nou companys a la recerca d'una zona on practicar *boulder* a l'Argentina. El lloc descobert és un altiplà situat a 4.200 m d'alçada i als peus del volcà Tuzgle. El documental explica el dia a dia del grup en aquesta inexplorada regió, una descoberta que ha sobrepassat les seves expectatives.

PETZL INFORMA

Recuperació per a la inspecció de tots els elements d'amarrament SCORPIO per a via ferrada

Comprèn tots els elements d'amarrament SCORPIO fabricats per Petzl fins al nº de sèrie 11137**. Referències: L60, L60 CK, L60 2CK, L60 H, L60 WL, K29VF 2, K29VE 1, K29VE 2, K29V 1 i K29V 2.

Després d'un accident en una via ferrada el 5 de maig del 2011, el 13 de maig Petzl va llançar, com a mesura de precaució, un primer avís de recuperació per a la inspecció dels elements d'amarrament SCORPIO L60 i L60 CK fabricats fins al març del 2005.

Les informacions i anàlisis de la marca francesa revelen que el procés de fabricació, específic dels absorbidors d'energia per estrip, presenta un punt dèbil que podria explicar el defecte (absència d'una costura de seguretat) que ha causat l'accident.

Per tant, tot i que la probabilitat de trobar més defectes és molt baixa, s'han pres les decisions següents:

1. Aturar temporalment la producció de tots els elements d'amarra-

ment amb absorbidor d'energia per estrip de Petzl.

2. Aturar temporalment les vendes per inspeccionar tots els estocs d'elements d'amarrament amb absorbidor d'energia SCORPIO i ABSORBICA.

3. Ampliar el procediment de recuperació de producte del 13/05/11 a tots els elements d'amarrament amb absorbidors d'energia per a via ferrada SCORPIO comercialitzats fins a hores d'ara.

Si teniu un element d'amarrament via ferrada SCORPIO:

- iDeixeu d'usar-lo immediatament!
- Envieu el producte per a la inspecció al Servei de Postvenda Petzl d'Espanya (Tel. 933 091 091, scorpio@vertical.es)
- Lliureu-lo a l'establiment on l'hàgiu comprat.

Petzl efectuarà la inspecció i us el retornarà en el mínim temps possible. Els elements d'amarrament per a via ferrada ZYPER i ZYPER VERTIGO no estan afectats per aquesta recuperació de producte per a inspecció.

www.petzl.com

CINEMA DE MUNTANYA

IV edició de l'Explos Film Festival

De l'1 al 5 de juny d'enguany a la població d'Acs (Ax-les-Thermes), a l'Arieja, se celebra un dels festivals de cinema de muntanya més importants del món, l'Explos Film Festival, una trobada entre els professionals de la imatge dedicada als esports d'aventura.

L'Explos Film Festival és un esdeveniment cinematogràfic que presenta les millors realitzacions internacionals, on es troben experts esportius, fotògrafs i realitzadors junt amb el públic general i els amants de la natura.

G. VELA TURCOTT

La quarta edició d'aquest festival proposa de descobrir les millors pel·lícules de muntanya i aventura del món en presència de nombrosos esportistes i realitzadors, que compararan les seves experiències amb els assistents.

Més informació:

<http://www.explos-festival.com/>

CINEMA DE MUNTANYA

BCN Sports Film Festival

Del 17 al 21 de maig passat es va presentar la segona edició del BCN Sports Film Festival. El Museu Olímpic i de l'Esport de Barcelona va acollir la inauguració oficial del primer festival de cinema i televisió exclusivament esportiu.

Barcelona, seu del BCN Sports Film Festival, s'incorpora com a ciutat al World FICTS Challenge 2010, un circuit internacional constituït per 14 festivals dedicats exclusivament a produccions audiovisuals amb temàtica esportiva, la ciutat de tancament del qual és Milà.

La Fédération Internationale Cinema et Télévision Sportifs (FICTS), fundadora i patrocinadora del circuit, és una associació sense ànim de lucre que, amb la col·laboració dels 102 països membres, junt amb el Comitè Olympique International, formen part de la direcció del FITCS.

El Prof. Ascani, director del FICTS Internacional, es va desplaçar des de Milà per obrir aquesta primera edició del BCN Sports Film Festival. En aquesta trobada, Ascani ha volgut honrar la memòria de Juan Antonio Samaranch fent lliurament de la Guirlande d'Honneur del Festival a M. Teresa Samaranch i Salisachs. Entre les autoritats presents cal destacar la presència de Pere Alcober, Josep Lluís Vilaseca, Leandre Negre i Pere Sust.

El 19 de maig va tenir lloc al Centre Excursionista de Catalunya la projecció de pel·lícules d'aquesta segona edició del festival, que va començar amb el documental *Escalada de grandes montañas* (55 min), seguida de l'animació *Escalada* (10 min), l'experimental *Patinaje de velocidad* (10 min), l'animació *Snowboard-Olympics* (7 min) i el documental *Esquí* (10 min).

Més informació:

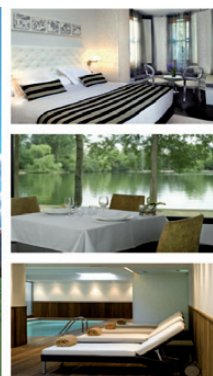
<http://www.bcnsportsfilm.org/ca/index.php>

Hospes Villa Paulita****
972 88 46 22 - www.hospes.com

20% de descompte, esmorzar i spa inclòs
Guarda bicicletes i material - Possibilitat de preparar el pícnic

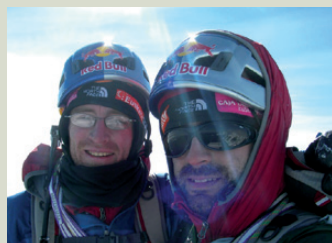
La Cerdanya a peu pel Cadí, la tossa Plana de Lles, les Bulloses i la vall d'Eina.
Cicloturisme: ruta romànica i termes per carreteres asfaltades amb poc trànsit

Entrevista als germans Pou

El valor d'afrontar vies de gran dificultat

Els escaladors Iker Pou i Eneko Pou representen la capacitat tècnica, la unió de diferents disciplines i el valor a l'hora d'afrontar vies de gran dificultat sense la seguretat d'ancoratges fixos o fiables. Aquests components i la passió per la muntanya, inculcada des de la infantesa, han fet que els dos germans de Gasteiz ens ofereixin amb les seves pel·lícules un recull d'escenes espectaculars en paratges de gran bellesa. El projecte «7 parets, 7 continents», que els ha fet donar la volta al món escalant parets de gran envergadura, els ha aportat fama internacional i han rebut nombrosos premis i reconeixements. Ens trobem davant d'una de les cordades més prolífiques d'avui dia.

ARXIU POU

Hi ha gran varietat d'estils en totes les escalades que heu realitzat en el projecte «7 parets, 7 continents», des de la dificultat en roca de qualitat en climes temperats a l'escalada mixta. ¿Quins criteris heu seguit a l'hora d'escollir aquestes parets i aquestes vies concretes?

El projecte «7 parets, 7 continents» era la culminació d'un somni de joventut. El que més ens ha agradat sempre és escalar i viatjar, i aquest projecte ens permetia fer les dues coses d'una manera professional. Van ser cinc dels millors anys de la nostra vida. D'altra banda, vam dividir el projecte en dos: hi ha una primera part molt més roquera: Yosemite, Naranjo, Madagascar i Totem Pole; i una altra part molt més alpinista: Trango, Fitz Roy i Antàrtida. Ho vam voler així. Volem demostrar-nos a nosaltres mateixos que encara que la roca d'alta dificultat és el nostre fort, podem rendir també a un nivell molt bo en tots els terrenys. Hem estat muntanyencs des que érem petits i sempre hem entès l'activitat en muntanya mitjançant la polivalència. En l'elecció de les parets ens basem en tres paràmetres: la dificultat

en lliure, la representativitat de cada paret en el continent i l'estètica. O dit d'una altra manera: que fos molt difícil en lliure, que fos el més representatiu i que realment ens motivés escalar-lo. La majoria de les parets escollides s'adequaven molt bé a tots aquests paràmetres.

La intenció d'alliberar totes les vies era un gran repte. ¿Ha estat aquest el vostre leitmotiv?

Sí, potser era el punt en comú de tots els projectes. Hi hagués o no hi hagués condicions per a això, miràvem d'escalar cada via en estil lliure. Era el gra de sorra que els germans Pou podien aportar a cadascuna de les escalades, a més, per descomptat, de l'originalitat i la valentia, que sincerament crec que vam tenir, en imaginar i escometre un projecte d'aquesta envergadura, que ens va tenir cinc anys fent voltes pel món.

¿Quins passatges us han resultat més compromesos? Expliqueu-nos algunes sensacions viscudes al límit.

A nosaltres sempre ens agrada quedar-nos amb els bons moments, però també és veritat que n'hi ha hagut de difícils, i alguns molt difícils. A Yosemite ens van causar moltíssims problemes les serps de cascavell. Sembla mentida, però va ser així: l'aproximació va ser més perillosa que la pròpia escalada, i mira que El Niño era una ruta difícil de veritat. Més d'una vegada vam estar a punt de trepitjar-ne'n una; gràcies al so del cascavell, in extremis, vam poder alliberar-nos-en. Al Naranjo, durant l'escalada de Zumbeltz, Iker va tenir una caiguda molt perillosa, en què va picar de cap contra la roca, i va estar a punt de perdre el coneixement. Aquella via va ser molt exposada. En el Totem Pole no va ser fàcil arribar a la base. Ens havíem de ficar al mar per poder fer-ho, i aquella zona estava infestada de taurons... Al Trango, més de deu bivacs per damunt dels 5.000 m gairebé acabem amb nosaltres. Vam perdre prop de 9 quilos cadascú. Al Fitz vam fer bivacs sense equip enmig d'una tempesta i gairebé hi deixem la pell; i en un altre dels intents, vam salvar uns francesos del desastre en un rescat de moltíssimes hores que ens va deixar extenuats. A l'Antàrtida tot era dur: des que embarcàrem al

ARXIU POU

ARXIU POU

petit veler a Usuahia fins que vam tornar 40 dies després, vam tenir la vida en un puny.

El realitzador Jabi Baraiazarra ha sabut captar moments difícils i moments d'èxit en les filmacions i us ha acompanyat en tot aquest recorregut arreu del món. ¿Com valoreu la seva tasca?

En Jabi va fer una feina encomiable. Va assumir riscos com a càmera que només assumeix un company de cordada i un amic. Ha estat un referent durant gran part de la nostra carrera i espero que ho segueixi sent durant molts anys. Ara ha començat un gran projecte personal com a director del Mendi Film Festival de Vitoria-Gasteiz. És una persona molt dinàmica i totalment entregada a la muntanya i als seus amics.

Aquest estiu heu afegit al vostre currículum *Solo Per Vechi Guerrieri*, *Pan Aroma* i *Zahir*. ¿Us trobeu en un bon moment de forma física i mental?

No exagerem si diem que pensem que estem en el millor moment de la nostra carrera: atresorem molta experiència, i encara som joves. Bé, potser no tant, però ens trobem molt forts físicament i mentalment, i el que és més important: imantenim la mateixa motivació o més que quan teníem quinze anys!

Amb l'experiència adquirida aquests darrers anys, ¿us heu plantejat provar escalades de dificultat a gran altitud?

Ho vam provar al Trango i vam demostrar que som capaços d'això. De

fet, ens va agradar molt l'experiència, però en els propers anys crec que dedicarem més temps a la dificultat en paret, perquè és el terreny on més podem aportar.

Si tenim en compte que es fan activitats destacades tècnica-ment, però les televisions només ofereixen notícies quan s'assoleix l'ascensió d'un vuitmil, encara que no tingui cap rellevància per a l'alpinisme, ¿creieu que falta divulgació de qualitat dels esports de muntanya? ¿Passa el mateix a Euskadi o allà hi ha un coneixement més profund d'aquests temes?

A Euskadi hi ha un problema semblant, però sí que es divulguen les activitats tècniques. Que això sigui així ha fet que la gent comenci a plantejar-se molt seriosament si activitats que es van fer amb menys mitjans entre 1950 i 1964, es puguin considerar avui dia d'elit amb els avenços actuals (xerpes, oxigen, cordes fixes, multitud de gent a la mateixa ruta, etc.).

PER A IKER

¿El fet d'alternar vies llargues amb l'escalada esportiva et fa mantenir el nivell de motivació en les dues disciplines?

M'encanta l'escalada esportiva, sempre m'ha agradat molt i hi he tingut facilitat, però ja fa uns quants anys –ideu!– que no m'hi dedico com el meu principal objectiu. Em satisfà molt, però és una satisfacció exigua, comparada amb la que aconseguir després de fer una paret difícil en un lloc remot i dedicar-m'hi a fons du-

rant molts dies. Però sí que és veritat, que després de tants anys escalant, el fet d'alternar em permet mantenir la motivació com el primer dia.

Digues un escalador/alpinista amb qui et sentis identificat.

Crec que Wolfgang Gullich va ser un exemple a seguir per a tots: molt bon escalador esportiu, bon alpinista, bon aventurer i, pel que diuen els seus amics, millor persona, ¿què més es pot demanar?

Digues una paret o una muntanya que somies pujar algun dia.

Ara mateix no l'hi poso nom a cap, però que sigui una paret molt vertical a l'Himàlaia, que es pugui escalar en lliure i que estigui entre 6.000 i 7.000 m d'altura. ¡Ep, no demano gaire!

PER A ENEKO

Coneixent la teva afició per l'esquí de fort pendent. ¿Hi ha algun corredor o paret que hagis dubtat de baixar i tinguis previst temptejar-lo en un futur?

N'hi ha uns quants que m'han quedat pendents de l'època en què em dedicava al tema de l'esquí extrem: la nord del Taillon, el Coloir de Gaube, etc. Crec sincerament que algun dia ho intentaré, perquè és una activitat que m'apassiona i que em segueix interessant molt, però en aquest moment em costa trobar el temps per fer-ho. Viatgem gairebé tot l'any, els projectes són molt d'escalada en roca, i ara em dec a això.

Digues un escalador/alpinista amb qui et sentis identificat.

En el seu moment Gullich per a l'escalada en roca, Jean Marc Boivin per a l'alpinisme i l'esquí extrem, i Edgar Loretan, Messner o Kamerlander per a l'himalaisme. Això quan era més jove. Avui dia em busco les referències a casa, entre la gent que m'envolta i els meus amics, perquè són ells els que aconseguen que mantingui sempre alta la motivació.

Digues una paret o una muntanya que somies pujar algun dia.

Sense cap mena de dubte em vindrien llàgrimes als ulls al cim del Cerro Torre.

Els fons sobre patrimoni arqueològic del Centre Excursionista de Catalunya

Als arxius del CEC hi ha preservat un fons documental amb fotografies, manuscrits, documents singulars, monografies històriques i, fins i tot, peces arqueològiques que ens traslladen a l'estudi de l'arqueologia de finals del segle XIX i començaments del segle XX.

Estàtua colossal de Ramsès II a Menfis (Egipte). Diapositiva de vidre il·luminada (acolorida a mà). Fons Joaquim Cabot i Rovira.

AFCEC 14370

AFCEC DV233-11625

Ceferí Rocafort amb Mn. Ramon Huguet el 1908 prospectant el territori al voltant de les tombes del Saladar, excavades a la roca. Fons Juli Soler i Santaló.

La fascinació dels primers excursionistes per a les troballes arqueològiques i els monuments antics va portar els membres de la primera entitat, l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, el 1877, a llogar com a seu social (per 35 cèntims d'euro mensuals) unes golfes al número 10 del carrer Paradís, que amagaven, encastades en els murs, les restes de les columnes de l'antic temple romà d'August.

A partir d'aquell moment l'activitat arqueològica dels nostres excursionistes fou imparable. Un grup d'historiadors, fotògrafs, artistes, il·lustradors, dibuixants, col·leccionistes, arqueòlegs, historiadors de l'art, arquitectes i enginyers es van posar en marxa i van començar la seva activitat científica vers l'estudi dels monuments antics. Des de

publicacions de les seves recerques, les campanyes per a la defensa del patrimoni artístic català, els viatges exòtics i pintorescs a civilitzacions antigues, que després explicaven en conferències al Centre, i també com a col·leccionistes apassionats pels objectes del passat. Va ser el 1911 quan es va crear la Secció d'Arqueologia i Història del CEC. Aquesta iniciativa dels excursionistes va preparar la formació d'entitats oficials creades per l'Institut d'Estudis Catalans, com el Servei de Conservació i Catalogació de Monuments (1914) i el Servei d'Investigacions Arqueològiques (1915).

Recentment, el Grup d'Arqueologia Pelegrí Casades i Gramatxes del CEC ha donat a conèixer alguns d'aquests valuosos documents dins dels actes de celebració del centenari d'aquesta secció d'arqueologia. El grup rep el nom del gran divulgador de l'arqueologia Pelegrí Casades i Gramatxes (Barcelona, 1855-1947). Aquest historiador, va fer més de 300 conferències entre 1905 i 1917, conferències manuscrites que es

conserven a l'Arxiu Històric del CEC. Així mateix, també tenim una gran part de les diapositives de vidre (una col·lecció de 6.550 peces) que li van servir per il·lustrar aquelles conferències. Pelegrí va ser un gran erudit, un entusiasta del món antic i particularment de la cultura egípcia. A ell li devem la permanència en el nostre Centre d'un altre gran tresor documental, el fons de l'Associació Artístico-Arqueològica Barcelonesa (1878-1914), de la qual va ser secretari de publicacions fins al darrer moment en què es va dissoldre l'associació.

D'aquesta riquesa documental, en són exemple aquestes dues imatges. En primer lloc, la de Ceferí Rocafort, acompanyat pel rector del poble del Cogul, Mn. Ramon Huguet i Juli Soler, que van descobrir les pintures rupestres del Cogul i, a poca distància, van prospectar les tombes del Saladar.

La segona imatge ens porta al viatge per Orient de Joaquim Cabot l'any 1905, que va servir per a unes conferències fascinants.

Truca per subscriure't a la revista Muntanya

933 152 311

Et donarem sis bones raons
i un parell de bastons

896

897

898

899

900

901

**6 números +
bastons de muntanya
Ferrino DIORITE**

26 €
(enviament gratuït)

 FERRINO

Bastons de muntanya DIORITE

- 3 seccions telescòpiques d'aliatge d'alumini.
- Regulables de 60 a 140 cm.
- Puny ergonòmic i antilliscant amb punta de tungstè.
- Equipat amb rosetes de neu i punta silenciosa.
- Valorats en **40 €**

Centre Excursionista de Catalunya

Paradís, 10 i 12 - 08002 Barcelona - www.cec.cat

De dilluns a divendres, de 9:00 a 13:00 i de 16:30 a 21:30

Números endarrerits ¿Te'n falta cap? Oferta especial: **6 números 18 €**

Lleida t' enamorarà

Parc Nacional d'Alguestortes i Estany de Sant Maurici.

Enamora't d'una natura salvatge i misteriosa. **Viu** el turisme actiu i els esports més emocionants en plena natura. **Sorprèn-te** descobrint pobles amb encant, castells medievals i esglésies plenes d'història. **Gaudeix** de l'amabilitat de la seva gent. **Assaboreix** la gastronomia més autèntica. **Del Pirineu a la Plana, viu la màgia d'una terra que t'arribarà al cor.**

www.lleidatur.cat

Segueix-nos a: facebook.com/aralleida twitter.com/aralleida